ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

THE ASSOCIATION BETWEEN FACTORS AFFECTING ENVIRONMENTAL INFORMATION DISCLOSURE QUALITY OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

พิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง

PILAIWAN PANPENG

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บัณฑิตศึกษา) คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2557

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

THE ASSOCIATION BETWEEN FACTORS AFFECTING ENVIRONMENTAL INFORMATION DISCLOSURE QUALITY OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

พิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง

PILAIWAN PANPENG

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บัณฑิตศึกษา) คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อ นามสกุล นางสาวพิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง
ชื่อปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การบัญชี
คณะ คณะบริหารธุรกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ธนธัส ทัพมงคล

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(รศ.ประทุมวรรณ อุดมสุวรรณกุล)

……..……กรรมการ
(ผศ.ดร.วันสิริ ประเสริฐทรัพย์)

.....กรรมการ
(ดร.ธนธัส ทัพมงคล)

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร อนุมัติให้นับ
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชี (บัณฑิตศึกษา) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

.....คณบดีคณะบริหารธุรกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วราพันธ์ มุ่งวิชา)
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	นางสาวพิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง
ชื่อปริญญา	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การบัญชี คณะบริหารธุรกิจ
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี 2550 – 2554 ใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) เป็นตัวแบบในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และตัวแปรอิสระ (Independent Variadble) ประกอบด้วย ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงาน กลุ่มอุตสาหกรรมและขนาดของกิจการเป็นตัวแปรควบคุม (Control Variable)

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแข่งขัน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าการแข่งขันที่สูงขึ้น ทำให้มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นตามไปด้วย ส่วนตัวแปรอื่นซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ และอายุการดำเนินงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก สำหรับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกเป็นรายการหลักกลุ่มทรัพยากร มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านกฎหมายและรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืนมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่น กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีคุณภาพการเปิดเผยรายการด้านนโยบายของ

บริษัทมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ส่วนกลุ่มบริการมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านการบัญชีและการเงินที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่น

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีผลกระทบ, คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล, สิ่งแวดล้อม

Thesis title	The Association between Factors Affecting Environmental Information Disclosure Quality of Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand
Author	Miss Pilaiwan Panpeng
Degree	Master of Business Administration
Major program	Accounting
Academic Year	2014

ABSTRACT

The purpose of the study on the association between factors affecting environmental information disclosure quality of listed companies in the Stock Exchange of Thailand was to investigate factors which posed impacts on the listed companies in Thailand Stock Exchange using the information from 2007 to 2011. The data applied Multiple Regression Analysis to test the relationship between the dependent variable, environmental information disclosure quality, and independent variable which included the ability to compete, the ability to make profits, business liquidity, operation period, business industry, and business size as control variables.

The result showed that the ability to compete was significantly related to the quality of the environmental information disclosure. This means that the higher competition, the more environmental information disclosure. Regarding the other variables such as the ability to make profits, business liquidity, and operation period did significantly not relate to the environmental information disclosure quality. Moreover, business size had significant positive association with the quality of the environmental information disclosure, which means that bigger businesses are more capable to reveal their environmental information than the smaller ones. The information disclosure qualities in terms of resources, legalization, and sustainability were reported more highly than others. However, the companies producing industrial products disclosed their companies' policies more, while service industries revealed more about their accounting and financial information which related to the environment.

Keyword : Factors Affecting , Information Disclosure Quality, Environmental.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจาก บุคคลสำคัญหลายท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์

ขอขอบพระคุณ ดร.ธนธัส ทัพมงคล ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.พรปวีณ์ ชาญสุวรรณ ซึ่งท่านได้สละเวลาอันมีค่าและให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตรวจทานและแก้ไข จนการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อน คุณวรรณวลีย์ คร่ำสุข และคุณนุชจรี ลิ้มศรี และนายภัทรเดช วิบูลย์จันทร์ สำหรับการแนะนำและให้ความช่วยเหลือในทุกๆ อย่างในการดำเนินงาน

คุณค่าและประโยชน์ อันพึงเกิดจากการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ข้าพเจ้าขอมอบไว้ให้คุณบิดามารดา และครอบครัวที่ให้การสนับสนุน เป็นกำลังใจ และเป็นที่สุดของคุณงามความดีทั้งหลายที่เกิดแก่ชีวิตของข้าพเจ้า

พิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
1.7 นิยามศัพท์	9
2. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
2.1 แนวความคิด	13
2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	22
2.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
3. วิธีดำเนินการวิจัย	30
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 41

4.1 ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสถิติข้อมูลทั่วไปของบริษัทจดทะเบียนในการวิจัย 41

4.2 ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสถิติดัชนีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในการวิจัย 43

4.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 44

5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 56

5.1 บทสรุปและอภิปรายผลการวิจัย 57

5.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย 60

5.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย 60

5.4 ข้อเสนอแนะ 61

5.5 ประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม 62

บรรณานุกรม 64

ภาคผนวก 67

ภาคผนวก ก งานวิจัยในอดีตที่ใช้จัดทำกระดาษทำการวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม 68

ภาคผนวก ข กระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม 72

ประวัติการศึกษาและการทำงาน 76

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	31
3.2 การวัดค่าตัวแปรแต่ละตัว	32
3.3 หลักเกณฑ์การให้คะแนนรายการต่างๆ ในกระดาษทำการ	36
4.1 แสดงค่าข้อมูลทั่วไปของบริษัทจดทะเบียนที่ทำการวิจัย	42
4.2 แสดงค่าสถิติของดัชนีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนที่ทำการวิจัย แยกเป็นรายการหลักทั้ง 4 ด้าน	43
4.3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระของบริษัทที่ทำการวิจัย	45
4.4 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงานกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในภาพรวมโดยมีขนาดของบริษัทเป็นตัวแปรควบคุม	47
4.5 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงาน และกลุ่มอุตสาหกรรมกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยมีขนาดของบริษัทเป็นตัวแปรควบคุมแยกเป็นรายการหลัก รายการด้านกฎหมายและข้อบังคับ	50
4.6 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงาน และกลุ่มอุตสาหกรรมกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีขนาดของบริษัทเป็นตัวแปรควบคุมแยกเป็นรายการหลัก รายการด้านนโยบายของบริษัท	52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง **หน้า**

4.7 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงาน และกลุ่มอุตสาหกรรม กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีขนาดของบริษัทเป็นตัวแปรควบคุม แยกเป็นรายการหลัก รายการด้านข้อมูลด้านการบัญชีและการเงินที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม 53

4.8 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงาน และกลุ่มอุตสาหกรรม กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีขนาดของบริษัทเป็นตัวแปรควบคุม แยกเป็นรายการหลัก รายการการรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืน 54

4.9 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย 55

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ความต้องการทางปัจจัยสี่จึงมีมากขึ้น ทำให้มีการขยายตัวของธุรกิจ ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมที่จะส่งผลให้อัตราความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศสูงขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมาก โดยการใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วย ยิ่งจะเป็นตัวให้เกิดการขาดแคลนทรัพยากรและปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม เพราะทำให้สามารถจะสำรวจและนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ได้มากและรวดเร็วขึ้น ขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดมลพิษตามมาส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อชุมชนและประเทศชาติ ปัญหาดังกล่าวจึงเกิดกลุ่มเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental movement) เป็นองค์กรต่างๆ เช่น กลุ่ม WWF (World Wild Fund for Nature) ซึ่งเกิดขึ้นในปี ค.ศ.1961 เป็นองค์กรที่ปฏิบัติงานอยู่ใน 90 ประเทศทั่วโลก และได้รับการสนับสนุนจากภาคธุรกิจและบุคคลทั่วไปประมาณ 5 ล้านคน ผู้บุกเบิกรุ่นแรกอาจจะเป็นสโมสรเซียรา (Sierra Club) สโมสรนี้ก่อตั้งขึ้น ในปี ค.ศ. 1892 เพื่อสนับสนุนการคุ้มครองและความสำราญของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติในสหรัฐอเมริกา และสโมสรเซียรานี้เองเป็นจุดเริ่มต้นของกลุ่มสิ่งแวดล้อมที่รู้จักกันดีทั่วโลก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเพื่อนของโลก (Friends of the Earth) และกลุ่มกรีนพีซ (Greenpeace) ทั้งสองกลุ่มก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1969 โดยสมาชิกเก่าของสโมสรเซียราที่ลาออกไปเพื่อสนับสนุนปฏิบัติการที่เร่งด่วนกว่าและมีความเป็นสากลเพื่อต่อสู้กับภัยคุกคามสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของโลกบางเรื่อง (Rob Bowden, 2549)

ประชาคมโลกเริ่มตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้นทั้ง ระดับชาติและระดับภูมิภาค จึงเกิดมาตรการหรือแนวทางเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้เกิดองค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO (International Organization for Standardization) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการพัฒนามาตรฐานด้านต่างๆ ที่มีอยู่ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ตลอดจนมีการพัฒนาความร่วมมือในด้านความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ และเกิดแรงผลักดันให้จัดทำอนุกรมมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม “ISO 14000 Series” ขึ้นเพื่อ

เป็นแนวปฏิบัติในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้มีมาตรฐานเดียวกันในระดับสากล ปรับระดับการพัฒนาทางด้านสิ่งแวดล้อมให้เท่าเทียมกันในระหว่างประเทศที่จะทำธุรกิจติดต่อกันไม่ว่าจะเป็นการทำกิจกรรม ผลิตภัณฑ์หรือการบริการทุกประเภท เพื่อแก้ปัญหามลพิษและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของทุกประเทศในโลก นอกจากนี้บางประเทศใช้มาตรการโดยการออกกฎหมายมาบังคับใช้ (Rob Bowdon, 2549) เช่น การจัดตั้งหน่วยงานราชการเพื่อสนับสนุนการจัดการเพื่อความยั่งยืนสำหรับสิ่งแวดล้อม การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมจากนโยบายของรัฐยกตัวอย่าง การเก็บภาษีการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เพื่อพยายามลดการใช้พลังงานและลดการปล่อยแก๊สเรือนกระจกจากภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรม การใช้วิธีให้เงินอุดหนุนหรือแรงจูงใจทางการเงิน เช่น ให้เงินอุดหนุนสำหรับการติดตั้งหลังคาสุริยะบนอาคารใหม่ๆ การจ่ายเงินให้เกษตรกรผู้กันพื้นที่ของตนเพื่อประโยชน์สำหรับสัตว์ที่อยู่ตามธรรมชาติ เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมามีการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมมาก เพราะเป็นรายได้หลักของประเทศ ทำให้ความเจริญเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมค่อนข้างสูง ส่งผลให้ทางเศรษฐกิจของประเทศมีอัตราความเจริญเติบโตที่สูงมาก สาเหตุที่ประเทศไทยมีการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมที่สูงขึ้นมากนั้น เนื่องจากส่วนหนึ่งเป็นเพราะนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศในแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และจากนโยบายทางเศรษฐกิจของภาครัฐบาล ที่ได้ดำเนินการลงทุนในกิจการที่เป็นสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ เช่น ในปี 2553 มีการขยายตัวจากการลงทุนของภาครัฐ โดยเฉพาะการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่มีการเปิดประมูลและเตรียมงานก่อสร้าง เป็นต้น (กระทรวงอุตสหกรรม, 2553, หน้า 46) นอกจากนี้รัฐบาลยังมีโครงการพัฒนาสาธารณูปโภคอีกหลายอย่าง ทำให้เป็นตัวกระตุ้นและเป็นแรงจูงใจให้ภาคธุรกิจเอกชนต้องการลงทุนในธุรกิจอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น และธุรกิจในด้านอื่น ๆ อีกมาก จากที่กล่าวมา ทำให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมากในเวลาต่อมา เนื่องจากการพัฒนานั้นเป็นไปอย่างรวดเร็วขาดการวางแผนและผังเมืองที่ดี อีกทั้งยังขาดจิตสำนึกในการรักษา ดูแล และปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านมลพิษทางอากาศ ทางน้ำและปัญหาขยะมูลฝอย ขยะเป็นพิษและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อส่วนรวม ดังจะเห็นได้จากข่าวเมื่อไม่นานมานี้ (ทีมข่าวอาชญากรรม, 2555) มีการลักลอบทิ้งกากสารเคมีจากโรงงานอุตสาหกรรมหลายจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออก มีการนำกากขยะสารเคมีและกากอุตสาหกรรมอันตรายมาทิ้งไว้จำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เพราะมีการทิ้งขยะพิษโดยไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังพบมีการร่วมกันตั้งโรงงาน

และประกอบการอุตสาหกรรมโดยไม่ได้รับอนุญาต มีข้าราชการ นักการเมืองระดับชาติ กลุ่มการเมืองท้องถิ่น และผู้มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลัง เป็นต้น จนในระยะหลังมีการกำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ในการจัดการปัญหามลพิษต่าง ๆ ต่อมา จากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นดังกล่าว นักบัญชีจึงจำเป็นต้องตื่นตัวและมีส่วนร่วมในการจัด การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยการใช้การบัญชีสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการรับผลของมลพิษต่างๆ และความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ทำให้แต่ละธุรกิจสูญเสียเวลาและงบประมาณจำนวนมาก เพื่อฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีค่าใช้จ่ายสูงและใช้เวลานานในการทำให้สิ่งแวดล้อมนั้นกลับคืนสู่สภาพดังเดิม

การบัญชีสิ่งแวดล้อม (Environmental Accounting) เป็นวิวัฒนาการทางการบัญชีแขนงหนึ่งที่นักบัญชีสมัยใหม่ได้พัฒนาขึ้นมาและเป็นการบัญชีที่ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อธุรกิจ การบัญชีสิ่งแวดล้อมเป็นการบัญชีแนวคิดใหม่โดยการนำเอาแนวคิดในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาประยุกต์เข้ากับหลักการทางบัญชี ซึ่งได้รับความสนใจจากนักบัญชีทั่วโลกอย่างมากและได้มีความพยายามที่จะนำไปใช้ปฏิบัติเช่นเดียวกับหลักบัญชีอื่นๆ ที่ใช้ในปัจจุบันนี้ การบัญชีสิ่งแวดล้อมจึงเป็นอีกแนวทางที่จะช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมในสังคมได้โดยแสดงให้เห็นถึงบทบาทและความรับผิดชอบของธุรกิจที่ควรจะมีต่อสิ่งแวดล้อมในการเปิดเผยข้อมูล การนำเสนอรายงานและมาตรฐานในการบันทึกข้อมูลให้ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกองค์กรธุรกิจได้รับรู้และสามารถที่จะตอบสนองในด้านต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมและช่วยกระตุ้นให้องค์กรธุรกิจคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (ศิลปะพร ศรีจั่นเพชร, 2552) โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรธุรกิจควรเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพ มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน และบริษัทผู้เปิดเผยข้อมูล โดยช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินทั้งนักลงทุนและนักวิเคราะห์การเงินสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องมากขึ้นและสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้การเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพยังมีส่วนช่วยลดต้นทุนของเงินทุน ทั้งต้นทุนของทุนและต้นทุนการกู้ยืมของบริษัทผู้เปิดเผยข้อมูล ดังนั้นบริษัทต่าง ๆ จึงควรให้ความสำคัญมากขึ้นกับการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพ และเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกธุรกิจที่สนใจใช้ข้อมูลดังกล่าว ในการพิจารณาตัดสินใจลงทุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาธุรกิจแบบยั่งยืน หรือเป็นแนวทางในการพัฒนารายงานและเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินให้ถูกต้องเพียงพอ และ

เป็นฐานข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าหรืออ้างอิงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีสิ่งแวดล้อมต่อไป (สมชาย สุภัทรกุล, 2544)

ในประเทศไทย องค์กรธุรกิจหลายแห่งเริ่มให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในองค์กรขนาดใหญ่ โดยจะเห็นได้จากการได้รับรางวัลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมขององค์กร และการพัฒนาเนื้อหา รูปแบบและปริมาณไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งแต่ละบริษัทจะเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับบริษัทของตนและคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมก็จะแตกต่างกันไป

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาว่าปัจจัยที่มีผลกระทบใด มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยในงานวิจัยนี้ได้เลือกบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.2.2 เพื่อศึกษาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ตัวแปรที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงาน และตัวแปรควบคุมขนาดและประเภทอุตสาหกรรม ส่วนรายละเอียดของการพัฒนา

สมมติฐานการวิจัยจะนำเสนอในส่วนของ วิธีดำเนินการวิจัย (บทที่ 3) สมมติฐานทั้งหมดมีเนื้อหาสาระพอที่จะสรุปได้ดังนี้

$$DISC = \beta_0 + \beta_1 CONCENTRATION + \beta_2 PROFITABILITY + \beta_3 LIQUIDITY + \beta_4 AGE + \beta_5 SIZE + \beta_6 IND + e$$

1. ความสามารถในการแข่งขันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรม

2. ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรม

3. สภาพคล่องของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรม

4. อายุการดำเนินงานของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรม

5. ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรม

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ในการศึกษาจะใช้ข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ.2554 โดยไม่รวมกลุ่มธุรกิจดังนี้

1.4.1.1 กลุ่มธุรกิจการเงิน ได้แก่ บริษัทที่ประกอบธุรกิจธนาคารเงินทุนและหลักทรัพย์ และประกันภัยและประกันชีวิต เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลในบทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายผู้บริหารเพิ่มเติม ตามที่สำนักงาน

คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กำหนด นอกเหนือจากการเปิดเผยข้อมูลของกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ

1.4.1.2 กลุ่มตลาดหลักทรัพย์ใหม่เนื่องจากระบุไม่ได้ว่าจัดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมใด

1.4.1.3 กลุ่มกิจการฟื้นฟูกิจการ เนื่องจากสภาพผลการดำเนินงานของกิจการมีความไม่แน่นอนและต้องดำเนินงานตามแผนการฟื้นฟูกิจการซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ มุ่งเน้นศึกษาเฉพาะบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในช่วงการดำเนินงานตามปกติ

1.4.1.4 บริษัทที่ทำการเพิ่มทุน โดยเสนอขายหุ้นสามัญแก่สาธารณชนเป็นครั้งแรกในช่วงปีที่ทำการศึกษา เนื่องจากข้อมูลบางส่วนไม่ครบถ้วน

1.4.2. ในการศึกษาครั้งนี้ จะนำข้อมูลมาจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) รายงานประจำปี รายงานสิ่งแวดล้อม เว็บไซท์ของบริษัท รวมทั้งข้อมูลจากแหล่งที่เป็นหนังสือ วิชาการ วารสารนักบัญชี บทความ ทฤษฎีงานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องและข้อมูลออนไลน์ (Online Document) และฐานข้อมูล SET Smart (SET Market Analysis and Reporting Tool) ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.5 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ภาพ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

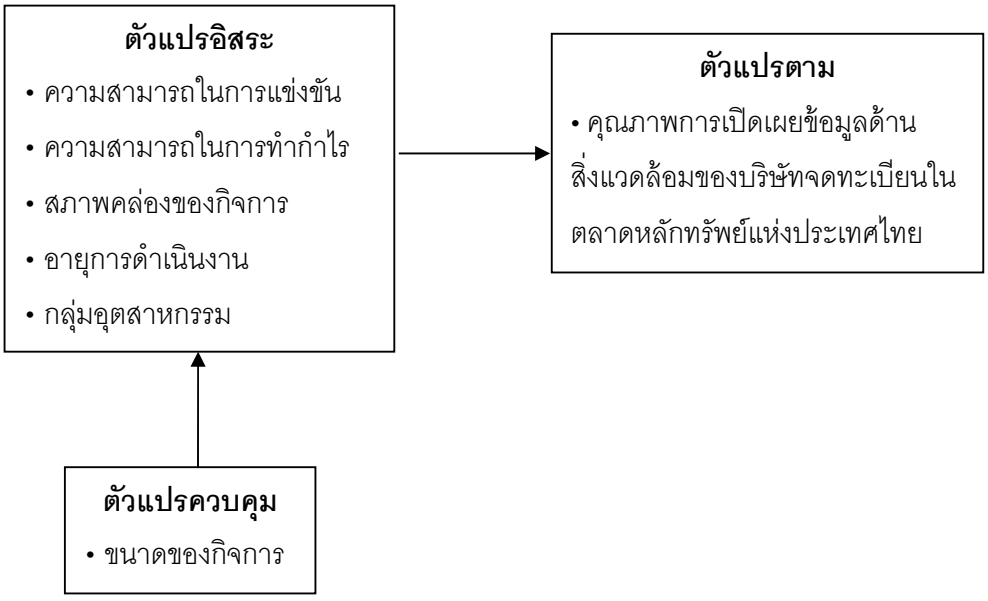

แบบจำลองที่ใช้ในการทดลองความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ดังนี้

$$DISC = \beta_0 + \beta_1 CONCENTRATION + \beta_2 PROFITABILITY + \beta_3 LIQUIDITY + \beta_4 AGE + \beta_5 SIZE + \beta_6 IND + e$$

1. ตัวแปรตาม (Depedent Variable) คือ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วัดค่าตัวแปรจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

2. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ และอายุการดำเนินงาน

ความสามารถในการแข่งขัน

ความสามารถในการแข่งขัน วัดค่าจากอัตราการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม (HHI) ได้จากการรวมค่ากำลังสองของสัดส่วนยอดขายของแต่ละหน่วยธุรกิจเมื่อเทียบกับยอดขายทั้งหมดของอุตสาหกรรม โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากฐานข้อมูลอิเลคทรอนิคส์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ความสามารถในการทำกำไร

ความสามารถในการทำกำไร วัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) โดยรวบรวมข้อมูลกำไรสุทธิและส่วนของผู้ถือหุ้น จากฐานข้อมูลอิเลคทรอนิคส์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สภาพคล่องของกิจการ

สภาพคล่องของกิจการ วัดค่าจากอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน (Liquidity Ratio) โดยรวบรวมข้อมูลสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน จากฐานข้อมูลอิเลคทรอนิคส์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อายุการดำเนินงาน

อายุการดำเนินงาน วัดค่าจากจำนวนปีนับตั้งแต่ปีที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจนถึงปี 2554 (ปีที่ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้) จากฐานข้อมูลอิเลคทรอนิคส์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กลุ่มอุตสาหกรรม

การเก็บข้อมูลกลุ่มอุตสาหกรรมนั้น จะกำหนดเป็น Dummy Variable โดยอุตสาหกรรมการผลิตแบ่งเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร กลุ่มบริการ และกลุ่มเทคโนโลยี

3. ตัวแปรควบคุม (Control Variable) คือ ขนาดของกิจการ

ขนาดของกิจการ

ขนาดของบริษัท เป็นตัวแปรควบคุม โดยวัดค่าจาก Natural Logarithm ของยอดสินทรัพย์รวม สาเหตุที่ใช้ Logarithm นั้น เนื่องจากค่าของตัวแปรมีความแตกต่างจากค่าของตัวแปรอื่น ๆ เป็นอย่างมาก โดยรวบรวมข้อมูลสินทรัพย์รวมจากฐานข้อมูลอิเลคทรอนิคส์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 การศึกษาดังกล่าวทำให้ทราบลักษณะและคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.6.2 การศึกษานี้สามารถใช้เป็นแนวทางให้แก่บริษัทอื่น ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น

1.6.3 การศึกษานี้เป็นประโยชน์แก่นักลงทุนเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และผู้ที่สนใจในการนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ในเชิงวิชาการ

1.7 นิยามศัพท์

ปัจจัยที่มีผลกระทบ (Factors) หมายถึง ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ และอายุการดำเนินงาน

คุณภาพการเปิดเผยข้อมูล (Disclosure Quality) หมายถึง รายละเอียดการเปิดเผยข้อมูลที่บริษัทเปิดเผยข้อมูลซึ่งครอบคลุมทุกรายละเอียดของแต่ละรายการ โดยบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลมากขึ้น จะทำให้คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลมีระดับที่สูงขึ้น

สิ่งแวดล้อม (Environmental) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น (พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535)

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Companies Listed in The Stock Exchange of Thailand) หมายถึง บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วยหมวดกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรม สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ทรัพยากรและบริการ ในปี 2553 จำนวน 428 บริษัท

เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (Agro & Food Industry) หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการเพาะปลูก ทำป่าไม้ ทำปศุสัตว์ การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร และการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม ประกอบด้วย ธุรกิจการเกษตรและธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554)

สินค้าอุปโภคบริโภค (Food & Beverage) หมายถึง กลุ่มอตสาหกรรมที่เกี่ยวกับสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสินค้าที่จำเป็นและสินค้าฟุ่มเฟือย ประกอบด้วยหมวดธุรกิจแฟชั่น ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน และของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554)

สินค้าอุตสาหกรรม (Industrials) หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมเกี่ยวกับวัตถุดิบทั่วไปที่สามารถนำไปใช้ได้ในหลายอุตสาหกรรม สินค้าขั้นต้นหรือสินค้าขั้นกลางเครื่องมือและเครื่องจักรต่าง ๆ ที่นำไปใช้ต่อในอุตสาหกรรมการผลิตต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังรวมถึงอุตสาหกรรมยานยนต์ ประกอบด้วยหมวดธุรกิจยานยนต์ วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร บรรจุภัณฑ์ กระดาษและวัสดุการพิมพ์ และปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554)

อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (Property & Construction) หมายถึง กลุ่มผู้ผลิตวัสดุก่อสร้างและผู้พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ประกอบด้วยหมวดธุรกิจวัสดุก่อสร้าง พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ และกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554)

ทรัพยากร (Resources) หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการแสวงหาหรือจัดทรัพยากรต่าง ๆ เช่น การผลิตและจัดสรรเชื้อเพลิง พลังงาน และการทำเหมืองแร่ ประกอบด้วยหมวดธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค และเหมืองแร่ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554)

บริการ (Services) หมายถึง กลุ่มผู้ประกอบธุรกิจในสาขาบริการที่มิใช่บริการทางการเงินหรือไม่ได้ถูกระบุเฉพาะเจาะจงให้อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ประกอบด้วยหมวดธุรกิจพาณิชย์ สื่อและสิ่งพิมพ์ การแพทย์ การท่องเที่ยวและสันทนาการ บริการเฉพาะกิจ และขนส่งและโลจิสติกส์ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554)

เทคโนโลยี (Technology) หมายถึง กลุ่มอุตสาหกรรมเกี่ยวกับสินค้าเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นสินค้าขั้นต้น ขั้นกลาง หรือขั้นสุดท้าย และรวมถึงผู้ให้บริการทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วยหมวดธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554)

ความสามารถในการแข่งขัน (Herfindahl-Hirschman) หมายถึง ศักยภาพของกิจการในการครองส่วนแบ่งของตลาดในอุตสาหกรรม โดยการหาค่าจากอัตราส่วนการกระจุกตัว ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวัดส่วนแบ่งของตลาดในอุตสาหกรรมนั้น จากการรวมค่ากำลังสองของ

สัดส่วนยอดขายของแต่ละหน่วยธุรกิจเมื่อเทียบกับยอดขายทั้งหมดของอุตสาหกรรม โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากฐานข้อมูลอิเลคทรอนิคส์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ความสามารถในการทำกำไร (Profitability) หมายถึง ประสิทธิภาพในการใช้เงินลงทุนในส่วนของเจ้าของ จะได้รับผลตอบแทนกลับคืนมาจากการดำเนินการของกิจการนั้นเท่าใด โดยหาค่าจากอัตราและผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ค่าที่ได้ยิ่งสูงจะยิ่งดี แสดงถึงประสิทธิภาพในการหากำไรสูง

สภาพคล่องของกิจการ (Liquidity) หมายถึง ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของกิจการโดยการใช้อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) วัดค่า ถ้าค่าที่คำนวณได้สูงเท่าใด แสดงว่าบริษัทมีสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินระยะสั้น ทำให้สภาพคล่องตัวในการชำระหนี้ระยะสั้นมีค่อนข้างมาก โดยปกติอัตราส่วน 2:1 ถือว่าเหมาะสม

อายุการดำเนินงาน (Age) หมายถึง จำนวนปีนับตั้งแต่ปีที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจนถึงปี 2554 (ปีที่ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้)

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวความคิด

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวความคิด

2.1.1 แนวคิดการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวกับต้นทุนและหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญต่อการให้ความชัดเจนหรือเป็นการอธิบายเพิ่มเติมรายการที่มีอยู่ในงบดุล หรืองบกำไรขาดทุน โดยอาจแสดงไว้ในงบการเงิน หรือในหมายเหตุประกอบงบการเงิน หรือในบางกรณีอาจเปิดเผยไว้เป็นรายงานแยกต่างหากเป็นการเฉพาะจากงบการเงิน ทั้งนี้การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นการสะท้อนถึงทัศนะความรับผิดชอบต่อสังคมอันเป็นวัตถุประสงค์อันชอบธรรมของธุรกิจ การเปิดเผยดังกล่าว เป็นความพยายามอย่างหนึ่งที่จะให้ข้อมูลนอกเหนือจากข้อมูลในงบการเงินตามปกติ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอาจนำเสนอและเปิดเผยโดยผลบังคับทางกฎหมาย หรือโดยความสมัครใจของกิจการ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมควรเป็นไปตามลำดับต่อไปนี้ (ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล, 2542 : 301-303 อ้างใน อังคณา อิรนพไพบูลย์, 2548)

1. ต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อม (Environmental Costs) ซึ่งมีลักษณะการเปิดเผยดังนี้

- ประเภทของรายการที่พิจารณาให้เป็นต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น การรักษาสภาพน้ำ การกำจัดของเสีย การแก้ไขบำบัดการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ เป็นต้น
- รายการที่รวมอยู่ในต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อม
- จำนวนของต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมที่หักออกจากรายได้ ต้นทุนที่แยกประเภทเป็นต้นทุนเกี่ยวกับการดำเนินงาน (Operating Cost) หรือต้นทุนที่ไม่เกี่ยวกับการดำเนินงาน (Non-operating Cost) ต้นทุนที่แยกแยะตามลักษณะและขนาดของธุรกิจและ/หรือประเภทของสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการ รวมถึงจำนวนต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมที่ได้บันทึกเป็นต้นทุนของสินทรัพย์ในระหว่างงวดด้วย
- เปิดเผยต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นและเป็นผลมาจากโทษปรับและโทษของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับที่มีต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการชดเชยค่าเสียหายที่เกิดจากการสูญเสียหรือบาดเจ็บที่มีสาเหตุมาจากความเสียหายและมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้แก่บุคคลที่สามเป็นรายการแยกต่างหาก
- เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับโทษปรับ โทษของการไม่ปฏิบัติตามและการชดใช้ค่าเสียหายที่แตกต่างจากต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์กลับคืนสู่กิจการเป็นรายการแยกต่างหาก
- ต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมที่บันทึกเป็นรายการพิเศษเป็นรายการแยกต่างหาก

2. หนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อม (Environment Liabilities) ซึ่งมีลักษณะการเปิดเผย ดังนี้

● เปิดเผยหนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อมเป็นรายการแยกต่างหากในงบดุลหรือในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

● ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการวัดค่าของหนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อม (วิธีมูลค่าปัจจุบันหรือวิธีต้นทุนปัจจุบัน)

● ประเภทของหนี้สิน ดังต่อไปนี้

1) คำอธิบายย่อ ๆ เกี่ยวกับประเภทของหนี้สิน

2) คำชี้แจงเกี่ยวกับเวลาและเงื่อนไขของการชำระคืน

เมื่อมีความไม่แน่นอนอย่างเป็นสาระสำคัญต่อจำนวนของหนี้สินหรือระยะเวลาที่จะชำระคืน กิจการจะต้องเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงดังกล่าวด้วย

3. นโยบายทางการบัญชี (Accountion Policies) นโยบายทางการบัญชีใดที่ระบุได้ว่าเกี่ยวข้องกับหนี้สินและต้นทุนสิ่งแวดล้อม (ผ่องพรรณ เจียรวิริยะพันธ์, 2542 : 290 อ้างในอังคณา อิรนพไพบูลย์, 2548)

4. เรื่องอื่นทั่วไป (General)

● ลักษณะของหนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและต้นทุนที่ได้รับรู้ในงบการเงิน รวมถึงคำอธิบายย่อ ๆ เกี่ยวกับความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม กฎหมายหรือข้อบังคับที่กำหนดให้ต้องมีการแก้ไขสิ่งแวดล้อม และกฎหมายหรือเทคโนโลยีปัจจุบันใด ๆ ที่คาดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างสมเหตุสมผลและมีผลกระทบต่อจำนวนที่ได้ตั้งไว้

● ประเภทของสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการและอุตสาหกรรมของกิจการซึ่งรวมถึงนโยบายอย่างเป็นทางการและแผนงานที่กิจการนำมาปรับใช้ หากไม่มีนโยบายหรือแผนงานอยู่เดิม กิจการจะต้องกล่าวถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวด้วย รวมทั้งการปรับปรุงส่วนสำคัญต่าง ๆ ของกิจการที่ได้กระทำมาตั้งแต่เริ่มมีนโยบายหรือตลอดระยะเวลาห้าปีที่ผ่านมา แล้วแต่ว่าระยะเวลาใดจะสั้นกว่า และขอบเขตของมาตรการของการป้องกันทางสิ่งแวดล้อมที่ได้ดำเนินการตามข้อบังคับของทางราชการและขอบเขตของข้อกำหนดของทางราชการ ตลอดจนการดำเนินงานใด ๆ ที่อยู่ภายใต้กฎหมายเพื่อสิ่งแวดล้อม

● กิจการควรจะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเงินที่จะต้องจ่ายให้แก่รัฐบาล เช่น ค่าสัมปทาน และภาษี โดยจะต้องเป็นไปตามมาตรการของการป้องกันสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอกอาจกระทำได้ในลักษณะของรายงานการเงินหรือรายงานที่มิใช่การเงิน ตัวอย่างเช่น กฎหมายของประเทศนอร์เวย์กำหนดให้

กิจการต้องนำเสนอสารสนเทศที่เกี่ยวกับการรั่วไหลหรือปนเปื้อนและและข้อมูลเกี่ยวกับแผนงานเพื่อขจัดสิ่งเหล่านั้นไว้ในรายงานของคณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา ได้ออกข้อกำหนดให้กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญในการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจกระทบต่อรายจ่ายลงทุน กำไรและฐานะการแข่งขันของกิจการ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้กิจการต้องเปิดเผยประมาณการค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมถึงหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ของประเทศแคนนาดาได้ออกข้อกำหนดในลักษณะดังกล่าวเช่นกัน นอกจากนี้องค์การสหประชาชาติได้ออกข้อเสนอแนะสำหรับการรายงานการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (ศิลปพร ศรีจั่นเพชร และวิเชษฐ์ โรจนสุกาญจน, 2540 : 360 อ้างใน อังคณา อิรนพไพบูลย์, 2548) ดังนี้

ในรายงานคณะกรรมการบริษัทควรมีข้อมูลเกี่ยวกับ

- ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับบริษัทและอุตสาหกรรม
- นโยบายสิ่งแวดล้อมที่ถือปฏิบัติ
- การปรับปรุงนโยบายสิ่งแวดล้อม
- การปล่อยของเสียสู่สิ่งแวดล้อมและการดำเนินการ
- การสนองตอบข้อกำหนดของรัฐบาล
- ปัญหาสำคัญต่าง ๆ ทางกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการ
- ผลกระทบของมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการลงทุนและกำไรของบริษัท
- ต้นทุนที่มีสาระสำคัญที่ถือเป็นรายจ่ายฝ่ายรายได้ / รายจ่ายฝ่ายทุนในงวดปัจจุบัน

หมายเหตุประกอบงบการเงินควรเปิดเผยเรื่องต่อไปนี้

- นโยบายการบัญชีสำหรับการบันทึกหนี้สิน ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมและการเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น
- จำนวนเงินของหนี้สิน และประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมที่กันไว้ระหว่างงวด
- จำนวนเงินของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น
- ผลกระทบด้านภาษีอากร
- จำนวนเงินที่ได้รับอุดหนุนจากรัฐบาลในงวดนั้น

สรุปได้ว่า องค์กรควรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์กับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอก และเป็นการสะท้องให้เห็นถึงความรับผิดชอบขององค์กรที่มีต่อสังคมและส่วนรวม ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมควรเปิดเผยในเรื่องของ ต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อม หนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อม นโยบายทางการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับหนี้สินและต้นทุนสิ่งแวดล้อม และเรื่องอื่น ๆ ทั่วไป ตามลำดับ นอกจากนี้การเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอก สามารถกระทำได้ในลักษณะของรายงานการเงินหรือรายงานที่มิใช่การเงิน

2.1.2 แนวคิดการจัดทำรายงานสิ่งแวดล้อม

ในการจัดทำรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืนควรคำนึงถึงการนำหลักการ Triple line มาใช้ โดยใช้รายงานดังกล่าวควรประกอบด้วย 3 ด้าน (สำนักกำกับดูแลธุรกิจ, 2543) คือ

- ผลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ (Economic performance) หรือรายงานด้านบัญชีการเงิน
- ผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental performance) หรือรายงานด้านสิ่งแวดล้อม
- ผลการดำเนินงานด้านสังคมและจรรยาบรรณ (Social/ethical performance) หรือรายงานด้านการบัญชีสังคมและจรรยาบรรณ

การรายงานทั้ง 3 ด้านจัดได้ว่าเป็นการรายงานที่ยั่งยืน และในรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมควรเน้นให้เห็นความสัมพันธ์และความรับผิดชอบในด้านสิ่งแวดล้อมต่อสังคม โดยสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของ Social Accounting โดยเกณฑ์ในการจัดทำรายงาน โดยยึดหลัก Triple bottom Line จะเป็นมุมมองในระยะยาวโดยเน้นเกณฑ์ด้านสังคม ประกอบกับเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อม อันเป็นส่วนหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Government) และความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ซึ่งจะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกิจการในระยะยาว นอกจากนี้องค์กรหลายแห่งในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพของประเทศอังกฤษ มีข้อกำหนดว่าต้องนำเงินไปลงทุนในกิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี จัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย ธนาคารหลายแห่งในปัจจุบันจะมีข้อกำหนดในการพิจารณาสินเชื่อให้ลูกค้าที่มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงของธนาคาร ตลาดหลักทรัพย์หลายแห่งรวมทั้งประเทศ

ไทยกำหนดให้มีการเปิดเผยการดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไว้ในงบการเงินด้วย บางประเทศ เช่น อียิปต์ มีสิ่งจูงใจด้านภาษีสำหรับกิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้นจะเห็นว่าในปัจจุบันผู้ลงทุนไม่ได้เน้นเรื่องผลตอบแทนหรือเงินปันผลที่สูง ซึ่งเป็นมุมมองในระยะสั้นเท่านั้น แต่จะเน้นถึงผลกระทบในระยะยาวด้วย นอกจากนี้ประเทศที่พัฒนาแล้วจะเล็งเห็นความสำคัญของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าประเทศที่กำลังพัฒนา โดยประเทศที่กำลังพัฒนาจะไม่ให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมในระดับจุลภาพ แต่จะเน้นเฉพาะภาพรวมในระดับมหภาค

อุปสรรคในการทำรายงานเกี่ยวกับบัญชีสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่

- การเก็บข้อมูลและการรายงานต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง
- เป็นการยากที่จะพัฒนา GRI (Global Reporting Initiative) ในช่วงเริ่มต้น
- ยังมีข้อจำกัดจากแรงผลักดันของตลาดและผลตอบแทนหรือรางวัลที่จะได้รับ

โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา (อังคณา อิรนพไพบูลย์, 2548)

2.1.3 แนวคิดการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

ในการบริหารงานขององค์กรมักจะหากลยุทธ์โดยการริเริ่มนำการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมมาใช้ในองค์กรในเชิงรุกเพื่อให้ได้เปรียบคู่แข่งขันทางธุรกิจ เพราะนอกจากจะช่วยลดการใช้ทรัพยากร พลังงาน ค่าใช้จ่ายในการกำจัดมลพิษ ความเสี่ยงภัยที่จะเกิดต่อชุมชนรอบตัวแล้ว ยังก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้ออกกฎหมายสิ่งแวดล้อม สื่อมวลชน ลูกค้า และพนักงาน ทำให้มีชื่อเสียงและได้ความเป็นผู้นำด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเพิ่มโอกาสทางธุรกิจที่เป็นผลมาจากความคิดริเริ่มเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ในทวีปเอเชียนั้น ญี่ปุ่นถือเป็นประเทศแรกที่มีการสนับสนุนจากรัฐบาลในด้านการทำบัญชีสิ่งแวดล้อม เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นเริ่มมีการรณรงค์ให้มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ ปี 1998 แล้วมีการเปิดข้อมูลของบริษัทเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการให้ความร่วมมือของบริษัทในประเทศญี่ปุ่น และได้มีการจัดทำสมุดคู่มือบัญชีการจัดการสิ่งแวดล้อมได้สำเร็จในปี 2001 เพื่อเป็นต้นแบบในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในญี่ปุ่น ซึ่งแนวคิดและการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศที่พัฒนาแล้วและในประเทศไทยใช้เป็นแนวทาง (ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล, 2542 : 292-296 อ้างใน อัมพร เที่ยงตระกูล, 2551) ได้แก่

1. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเกี่ยวเนื่องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยมีความเชื่อว่าความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจที่ยาวนานจะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แนวคิดนี้จะใช้สนับสนุนการพัฒนาธุรกิจให้ธุรกิจยั่งยืนได้

2. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งสามารถแยกเป็นการจัดการในเชิงการบริหารและในเชิงการตรวจสอบ ซึ่งแนวคิดในเชิงการบริหารนี้ ได้แก่ การลดจำนวนของเสีย (Reduce) การนำกลับมาใช้ใหม่ โดยนำสิ่งที่ใช้ประโยชน์แล้วมาใช้ใหม่ (Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ โดยการส่งไปผลิตเพื่อทำให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (Recycle) สำหรับในเชิงการตรวจสอบ ได้แก่ การตรวจสอบผลิตภัณฑ์ เพื่อกำหนดว่ามีอะไรที่ต้องดำเนินการบ้างเพื่อก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดี และเพื่อยืนยันว่ามีการค้นพบและมีข้อจำกัดอะไรบ้างในการใช้สารเคมีและตัวผลิตภัณฑ์นั้นหรือไม่ และการตรวจสอบด้านนิเวศน์ นิเวศวิทยา เป็นต้น

2.1.4 แนวคิดประโยชน์ของการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพ

จากบทความในวารสารบริหารธุรกิจ (สมชาย สุภัทรกุล, 2544) กล่าวถึงการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพนั้นจะมีประโยชน์ทั้งต่อผู้ใช้งบการเงิน (ซึ่งในที่นี้หมายถึงนักลงทุนและนักวิเคราะห์การเงินเป็นสำคัญ) และต่อบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลด้วย

1. ประโยชน์ต่อนักลงทุนและนักวิเคราะห์การเงิน

การที่บริษัทเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพ ทั้งในเชิงปริมาณ ความน่าเชื่อถือ และความทันเวลาของข้อมูล ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของรายงานประจำปี รายงานไตรมาสหรือข้อมูลเผยแพร่อื่นๆ และนักลงทุนสัมพันธ์ (Investor Relations) รวมทั้งการตอบคำถามต่าง ๆ ของนักวิเคราะห์ในระหว่างการเข้าเยี่ยมชมบริษัทและการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน ย่อมเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนและนักวิเคราะห์การเงินทั้งสิ้น ผลการศึกษาของ (Lang and Lundholm, 1996) พบว่าเมื่อบริษัทเปิดเผยข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพสูงซึ่งครอบคลุมถึงปริมาณ ความน่าเชื่อถือ และความทันเวลาของข้อมูลจะทำให้

- นักวิเคราะห์การเงินที่ติดตามหรือสนใจที่จะทำการวิเคราะห์เพื่อเสนอรายงานการวิเคราะห์ต่อนักลงทุนมีจำนวนเพิ่มขึ้น

- ผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งพยากรณ์โดยนักวิเคราะห์การเงินมีความถูกต้องมากขึ้นและมีความต่างกันน้อยลงระหว่างนักวิเคราะห์การเงินด้วยกัน และ
- ผลการดำเนินงานที่พยากรณ์นี้จะมีการปรับเปลี่ยนในภายหลังน้อยลง

การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักวิเคราะห์การเงินที่สนใจที่จะทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับบริษัทน่าจะเกิดจากปัจจัยในเรื่องของต้นทุนของข้อมูลและบทบาทของนักวิเคราะห์การเงิน เมื่อบริษัทเปิดเผยข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพสูงขึ้น นักวิเคราะห์การเงินจะมีความจำเป็นน้อยลงที่ต้องหาข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ซึ่งการหาข้อมูลจากแหล่งอื่นย่อมมีต้นทุนเกิดขึ้น ดังนั้นนักวิเคราะห์การเงินจึงสามารถประหยัดต้นทุนในการหาข้อมูลจากแหล่งอื่นลงได้ บทบาทของนักวิเคราะห์การเงินนั้น อาจเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Primary Information Providers) (ในที่นี้หมายถึงแหล่งข้อมูลที่สำคัญของนักลงทุน ซึ่งให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และยากที่จะหาได้จากแหล่งอื่น โดยทั่วไปบริษัทจะถือเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญผู้หนึ่ง) หรือสื่อกลางข้อมูล (Information Intermediaries) ระหว่างบริษัทกับนักลงทุน หากนักวิเคราะห์การเงินเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งจะมีบทบาทเทียบเท่าบริษัทในแง่ของการเปิดเผยข้อมูล เมื่อบริษัทเปิดเผยข้อมูลที่มีคุณภาพสูงขึ้น นักลงทุนจะมีความจำเป็นน้อยลงที่จะต้องใช้ข้อมูลจากนักวิเคราะห์การเงิน ทำให้บทบาทของนักวิเคราะห์การเงินลดลง หรือรายงานวิเคราะห์ของนักวิเคราะห์การเงินจะได้รับความสนใจลดลงจากนักลงทุน เนื่องจากนักลงทุนสามารถรับข้อมูลเหล่านั้นจากบริษัทได้ ซึ่งจะส่งผลให้จำนวนนักวิเคราะห์การเงินที่สนใจที่จะทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับบริษัทลดลง ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยข้างต้น

ในทางกลับกัน ถ้านักวิเคราะห์การเงินทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างบริษัทกับนักลงทุน เมื่อบริษัทเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพมากขึ้น รายงานการวิเคราะห์ซึ่งจัดทำขึ้นโดยอาศัยข้อมูลที่บริษัทเปิดเผยเป็นหลัก จะมีประโยชน์หรือคุณค่าต่อนักลงทุนมากขึ้น ส่งผลให้รายงานการวิเคราะห์เป็นที่ต้องการของนักลงทุนมากขึ้น และนักวิเคราะห์การเงินที่สนใจที่จะทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับบริษัทมีจำนวนนับเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยข้างต้น ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าบทบาทของนักวิเคราะห์การเงินนั้น คือสื่อกลางข้อมูลระหว่างบริษัทกับนักลงทุน เมื่อนักวิเคราะห์การเงินมีข้อมูลมากขึ้น และข้อมูลเหล่านั้นมีความชัดเจนและเชื่อถือได้มากขึ้น ก็จะเป็นการลดความเสี่ยงจากการประมาณการ (Estimation Risk) หรือทำให้นักวิเคราะห์การเงินสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานของบริษัทได้มีอย่างแม่นยำมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้นักลงทุนสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนได้อย่างเหมาะสมมากขึ้นโดยอาศัยรายงานการ

วิเคราะห์ของนักวิเคราะห์การเงิน เมื่อบริษัทเปิดเผยข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพมากขึ้นจะทำให้นักวิเคราะห์การเงินมีความจำเป็นในการใช้ข้อมูลเฉพาะบุคคลลดลง หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่านักวิเคราะห์การเงินมีข้อมูลที่เท่าเทียมกันมากขึ้นในการพยากรณ์ผลการดำเนินงานของบริษัท เนื่องจากความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลดังกล่าวระหว่างนักวิเคราะห์การเงินด้วยกันนั้น เกิดจากความแตกต่างของข้อมูลเฉพาะบุคคลเป็นสำคัญ เมื่อความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลระหว่างนักวิเคราะห์การเงินลดลง หากนักวิเคราะห์การเงินมีรูปแบบการพยากรณ์ที่คล้ายกัน จะทำให้ผลการดำเนินงานของบริษัทที่พยากรณ์โดยนักวิเคราะห์การเงินแต่ละคนมีการกระจายหรือมีความแตกต่างกันน้อยลง ทำให้รายงานของนักวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้นในสายตาของนักลงทุน

โดยทั่วไปนักวิเคราะห์การเงินจะปรับผลการพยากรณ์เกี่ยวกับผลการดำเนินงานของบริษัท เมื่อบริษัทเปิดเผยข้อมูลใหม่ซึ่งมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานในอนาคตของบริษัท ทั้งนี้บริษัทอาจจะเปิดเผยทันทีเมื่อทราบข้อมูลดังกล่าว หรืออาจจะเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นไว้และเปิดเผยพร้อมกันครั้งเดียวก็ได้ ซึ่งในกรณีหลังนี้จะถือว่าข้อมูลจะมีความทันเวลาน้อยลง ถ้านักวิเคราะห์การเงินเชื่อว่าบริษัทจะเปิดเผยข้อมูลค่อนข้างช้าและมักเปิดเผยพร้อมกันครั้งเดียว หรือข้อมูลที่เปิดเผยมีคุณภาพน้อยในเชิงของความทันเวลา เมื่อบริษัทเปิดเผยข้อมูลใหม่ที่มีผลต่อผลการดำเนินงานในอนาคต นักวิเคราะห์การเงินก็จะปรับผลการดำเนินงานที่พยากรณ์ไว้เดิมในระดับที่มากกว่าในกรณีของบริษัทที่นักวิเคราะห์การเงินเชื่อว่าจะเปิดเผยข้อมูลอย่างทันเวลา หรือเปิดเผยทันทีที่ทราบข้อมูลนั้น ดังนั้นเมื่อบริษัทเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพมากขึ้นจะทำให้ผลการดำเนินงานที่พยากรณ์ไว้เดิมนั้นมีการปรับเปลี่ยนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ซึ่งจะเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือของรายงานของนักวิเคราะห์ในสายตาของนักลงทุนเช่นกัน

ดังนั้นประโยชน์ของการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพต่อนักลงทุน และนักวิเคราะห์การเงินสามารถสรุปได้ดังนี้

- นักวิเคราะห์การเงินจะมีต้นทุนในการจัดหาข้อมูลลดลง ทั้งนี้ถ้านักวิเคราะห์การเงินโอนประโยชน์ดังกล่าวบางส่วนไปยังนักลงทุน ก็จะทำให้นักลงทุนมีต้นทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่ำลงด้วย
- รายการงานวิเคราะห์ของนักวิเคราะห์การเงินมีความแม่นยำ น่าเชื่อถือและเป็นที่ต้องการของนักลงทุนมากขึ้น
- นักลงทุนสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น โดยอาศัยรายงานการวิเคราะห์ที่มีความถูกต้องมากขึ้น

2. ประโยชน์ต่อบริษัทผู้เปิดเผยข้อมูล

ผู้ที่ใช้ข้อมูลที่บริษัทเปิดเผยนั้น ได้แก่ นักลงทุนและนักวิเคราะห์การเงินเป็นสำคัญ นักวิเคราะห์การเงินและนักลงทุนจะนำข้อมูลที่บริษัทเปิดเผยไปใช้ประกอบการจัดทำรายงานการวิเคราะห์และการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนด้วยเหตุนี้ ประโยชน์ที่บริษัทผู้เปิดเผยข้อมูลจะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพนั้น จะเป็นผลมาจากความน่าเชื่อถือของข้อมูลในสายตาของนักลงทุนและนักวิเคราะห์การเงิน จากผลงานวิจัยของ (Lang and Lundholm, 1993) ชี้ให้เห็นว่าบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ในงวดปัจจุบันหรือวางแผนที่จะออกทรัพย์ในอนาคตอันใกล้จะเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพสูงกว่า เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพจะจูงใจให้นักลงทุนหรือนักวิเคราะห์การเงินหันมาสนใจหลักทรัพย์ของบริษัทมากขึ้น และยังช่วยลดการมีข้อมูลไม่เท่าเทียมกันระหว่างบริษัทกับนักลงทุนหรือนักวิเคราะห์การเงินซึ่งจะมีผลเสียต่อราคาของหลักทรัพย์ และผลงานวิจัยของ (Lang and Lundholm, 1996) พบว่าเมื่อบริษัทเปิดเผยข้อมูลได้อย่างมีคุณภาพสูงขึ้น นักวิเคราะห์การเงินจะมีต้นทุนในการหาข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ลดลง และรายงานการวิเคราะห์จะเป็นที่ต้องการของนักลงทุนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้จำนวนนักวิเคราะห์การเงินที่สนใจที่จะทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับบริษัทเพิ่มขึ้นหรือจำนวนของรายงานการวิเคราะห์เพิ่มขึ้นนั่นเอง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพมีส่วนช่วยให้หลักทรัพย์เป็นที่สนใจของนักลงทุนเพิ่มขึ้นและยังอาจมีส่วนช่วยให้บริษัทสามารถจำหน่ายหลักทรัพย์ที่ออกใหม่ได้ในราคาที่สูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีของการที่บริษัทดังกล่าวเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพด้วยกว่า

จากผลการศึกษาของ (Botosan, 1997) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลเฉพาะในรายงานประจำปีและต้นทุนของทุน (Cost of Equity) ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักร พบว่าคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลจะมีความสัมพันธ์ผกผันกับต้นทุนของทุน กล่าวคือบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพสูงจะมีต้นทุนของทุนที่ต่ำกว่าบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพต่ำ ในทำนองเดียวกัน ผลการศึกษาของ (Sengupta, 1998) พบว่าคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท มีความสัมพันธ์ผกผันกับต้นทุนการกู้ยืม (Cost of Debt) กล่าวคือบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพจะสามารถออกหลักทรัพย์กู้ยืมที่มีอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าบริษัทที่มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลที่ด้อยกว่า

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพ ทั้งในเชิงปริมาณ ความน่าเชื่อถือและความทันเวลา จะมีส่วนช่วยในการลดต้นทุนของเงินทุน (Cost of Capital) ไม่ว่าจะ

เป็นต้นทุนของทุนและต้นทุนการกู้ยืม นอกจากนี้ยังช่วยให้หลักทรัพย์ไม่ว่าจะเป็นหลักทรัพย์ที่ออกใหม่ หรือหลักทรัพย์ที่มีอยู่เดิมเป็นที่ต้องการของนักลงทุนและยังอาจส่งผลดีต่อราคาของหลักทรัพย์ด้วย ดังนั้นผลประโยชน์ดังกล่าวน่าจะเป็นแรงกระตุ้นให้บริษัทต่าง ๆ หันมาพัฒนาหรือปรับปรุงการเปิดเผยข้อมูลให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งจะทำให้คุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลโดยรวมของทั้งระบบดีขึ้นเพื่อยกระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท ซึ่งจะเป็นผลดีต่อทั้งนักลงทุน นักวิเคราะห์การเงิน และหน่วยงานที่กำกับดูแลหรือเกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลและวิชาชีพบัญชีโดยรวมด้วย

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับเปิดเผยข้อมูล

2.2.1 ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

(Gray, Owen และ Adams, 1996 อ้างใน ศุกันยา ห้วยผัด, 2550) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียไว้ว่า เป็นตัวแทนของมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมขององค์กร โดยองค์กรมีความเป็นไปได้ที่จะมีผู้มีส่วนได้เสียจำนวนมาก ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียเหล่านี้ ประกอบด้วย พนักงาน ชุมชน สังคม รัฐ ลูกค้า รวมไปถึง ผู้ขาย คู่แข่งขัน รัฐบาลท้องถิ่น ตลาดทุน กลุ่มอุตสาหกรรม รัฐบาลต่างประเทศ เป็นต้น ดังนั้นสิ่งแรกที่จะอธิบายถึงทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย คือ ความชัดแจ้งในการมองระบบพื้นฐานขององค์กร และสภาพแวดล้อมขององค์กรที่รับรู้ได้ถึงการเปลี่ยนแปลง และความซับซ้อนของความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนได้เสีย การเปลี่ยนแปลงของทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียมี 2 ประการ ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงประการแรกเกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวแบบของความรับผิดชอบ นั่นคือ ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างองค์กรและผู้มีส่วนได้เสีย สามารถเห็นได้จากพื้นฐานในสังคมที่เกี่ยวข้องกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ ด้วยเหตุนี้องค์กรจะต้องรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด ซึ่งความรับผิดชอบสามารถกำหนดได้จากความสัมพันธ์ของผู้มีส่วนได้เสียกับองค์กร ดังนั้น วัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรจะเป็นแบบอย่างของวิธีการที่แสดงถึงความรับผิดชอบขององค์กร

การเปลี่ยนแปลงประการที่สอง คือ ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียอาจจะถูกนำมาใช้ในองค์กรอย่างเข้มงวด นั่นคือ องค์กรจะให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย โดยองค์กรเชื่อว่าในแต่ละกลุ่ม

ต้องการให้มีการบริหารจัดการให้เกิดความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อผลักดันให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร กล่าวคือ ยิ่งผู้มีส่วนได้เสียสำคัญต่อองค์กรมากเท่าไหร่ องค์กรจะยิ่งพยายามในการบริหารจัดการในความสัมพันธ์นี้มากเท่านั้น ซึ่งข้อมูลขององค์กรไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทางการเงินหรือข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจะเป็นส่วนประกอบสำคัญที่องค์กรสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการผู้มีส่วนได้เสีย (ศุกันยา ห้วยผัด, 2550 : 29-30)

นอกจากนี้ (Ullman,1985 : 540-551 อ้างใน จอมขวัญ รัชตระวรรณ, 2549) ได้พัฒนากรอบแนวคิดดังกล่าวจากหลักการของผู้มีส่วนได้เสียไปยังกลยุทธ์ด้านการบริหาร ส่วนของการวางแผนกลยุทธ์จะต้องบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทและผู้มีส่วนได้เสีย โดยแบ่งมุมมองเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสียเป็น 3 มิติ ได้แก่

- อิทธิพลของผู้ที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Power) คือกิจการจะตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียส่วนใหญ่ของกิจการ
- การแสดงออกทางกลยุทธ์ (Strategic Posture) คือการกระทำที่ผู้บริหารแสดงออกเพื่อตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้เสีย
- ผลการดำเนินงานทางการเงิน (Economic Performance) คือผลการดำเนินงานทางการเงินในอดีตและปัจจุบันของกิจการ

ภายใต้มุมมองของผู้มีส่วนได้เสีย บริษัทจะระบุกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญที่สุดและจะบริหารความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ของบริษัท ผู้มีส่วนได้เสียที่มีความสำคัญอาจรวมถึงเจ้าหนี้ผู้ซึ่งควบคุมทรัพยากรที่บริษัทได้มาเพื่อให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ผู้ขายหรือลูกค้าซึ่งบริษัทได้มาและขายไปซึ่งสินค้าและบริการ และหน่วยงานทางกฎหมายซึ่งอาจกำหนดข้อบังคับซึ่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายมีความสำคัญต่อบริษัทไม่เหมือนกันและส่งผลกระทบต่อบริษัทแตกต่างกัน บริษัทไม่สามารถจะตอบสนองความต้องการทุกอย่างของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มได้ ดังนั้น ผู้มีส่วนได้เสียที่บริษัทเห็นว่ามีความสำคัญจะได้รับการตอบสนองความต้องการก่อนผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มอื่น หนทางหนึ่งที่จะตอบสนองความต้องการได้คือการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจ เช่น บริษัทเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจเกี่ยวกับสังคมเพื่อจะบอกกล่าวถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียบางกลุ่มที่มีความสนใจด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมว่าการดำเนินงานของบริษัทคำนึงถึงผลกระทบทางสังคมเสมอ (จอมขวัญ รัชตระวรรณ, 2549 :11-12)

2.2.2 ทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมาย (Legitimacy Theory)

ทฤษฎีความถูกต้องตามกฎหมายมีสมมติฐานว่าบริษัทจะพยายามทำให้สังคมมั่นใจว่าการดำเนินธุรกิจของบริษัทถูกต้องตามกฎหมาย โดย (Lindblom, 1994 อ้างใน จอมขวัญ รัชตระวรรณ, 2549 :12-13) ได้ให้คำจัดความว่า ความถูกต้องตามกฎหมาย คือสถานะซึ่งเกิดขึ้นเมื่อระบบค่านิยมของหน่วยธุรกิจสอดคล้องกับระบบค่านิยมของสังคมซึ่งหน่วยธุรกิจดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น หมายความว่า บริษัทจะดำเนินธุรกิจภายใต้มาตรฐานของสังคมซึ่งเปรียบเสมือนการให้สัญญาประชาคม ภายใต้สัญญาประชาคมบริษัทมุ่งที่จะตอบสนองความคาดหวังที่หลากหลายของสังคม ทั้งที่เป็นโดยนัยและที่แสดงออกอย่างชัดเจน และสิ่งตอบแทนที่บริษัทได้กลับมาคือสังคมจะอนุญาตให้บริษัทมีสิทธิใช้และจัดการทรัพยากรภายในสังคมนั้น ถ้าบริษัทไม่ตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคมแล้ว จะนำไปสู่การเลิกให้การสนับสนุนของสังคม ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท การเลิกให้การสนับสนุนสามารถยกตัวอย่างในรูปของข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากร เช่น เงินทุนและแรงงาน การคว่ำบาตรไม่ซื้อสินค้า หรือการมีกฎหมายควบคุมที่เพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ บริษัทจึงให้ความสนใจในการที่จะดำเนินธุรกิจภายใต้ขอบเขตที่สังคมกำหนดขึ้นเพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทจะได้อยู่รอด ขอบเขตดังกล่าวไม่ตายตัวและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา หมายความว่าบริษัทต้องปรับตัวอยู่เสมอต่อความคาดหวังของสังคม ตัวอย่างเช่น บริษัทที่ทำเหมืองแร่จะต้องฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจของบริษัทและมีการคำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัยของคนงาน นอกจากนี้ยังมีระดับความแตกต่างของทัศนคติของสังคม บางบริษัทและบางอุตสาหกรรมถูกเพ่งเล็งจากภาครัฐมากกว่าบริษัทหรืออุตสาหกรรมอื่น และมีแนวที่จะถูกวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมสูงกว่า หากบริษัทไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานของสังคมก็จะถูกคุกคามโดยสังคม การคุกคามจะเกิดขึ้นเมื่อบริษัทเป็นต้นเหตุของการทำลายสิ่งแวดล้อม มีนโยบายการจ้างงานที่ไม่เป็นธรรม มีท่าทีที่ไม่ให้ความนับถือต่อคนบางกลุ่มในสังคม หรือการเกิดเรื่องอื้อฉาวต่าง ๆ ขึ้นกับบริษัท

การเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่จะทำให้สังคมรับรู้ถึงการดำเนินธุรกิจของบริษัทและเป็นการลดช่องว่างทางกฎหมาย เช่น การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีหรือเว็บไซท์ของบริษัทเพื่อต่อต้านการเข้าใจผิดจากสาธารณชนว่าบริษัทไม่รับผิดชอบต่อสังคม (จอมขวัญ รัชตระวรรณ, 2549 : 12-13)

งานวิจัยของ Bjorn N. Jorgenson และ Naomi S. Soderstrom (2006) ในหัวข้อเรื่องการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมภายใต้กฎหมายบัญชีและบริบท : มุมมองของนานาชาติ ได้

อธิบายไว้ว่ากฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมถูกกำหนดใช้เป็นครั้งแรก ในประเทศแถบแสกนดิเนเวีย โดยให้มีการรายงานการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ เนื่องจากประเทศเหล่านี้ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมค่อนข้างมาก จึงมีกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อให้บริษัทนั้น ๆ ปฏิบัติตาม และอีกด้านหนึ่งมาจากเศรษฐกิจของประเทศที่พัฒนาขึ้น จากงานวิจัยแสดงให้เห็นตัวเลขที่เพิ่มขึ้นของการรายงานด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบของการรายงานด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ประเทศพัฒนามีเศรษฐกิจที่ดีจะมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมสูงขึ้น และกฎหมายมีความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมาก

2.2.3 ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory)

ทฤษฎีนี้สามารถใช้อธิบายได้ทั้งการเปิดเผยข้อมูลแบบดั้งเดิมและที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิม ในส่วนของการเปิดเผยข้อมูลแบบดั้งเดิมซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตลาดทุน เช่น ผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครในเพื่อส่งสัญญาณให้ตลาดทุนทราบเกี่ยวกับความคาดหวังในอนาคตเรื่องผลการดำเนินงานของบริษัท เป็นต้น ในส่วนของการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิมซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลเพื่อส่งสัญญาณให้สาธารณชนทราบว่าบริษัทให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น ในงานวิจัยของ (Blaccionaire และ Patten, 1994: 357-377 อ้างใน จอมขวัญ รัชตระวรรณ, 2549 : 14) ได้ทำการศึกษาผลกระทบการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทหลังจากเกิดภัยธรรมชาติในปี 1994 พบว่า ราคาหุ้นของบริษัทในกลุ่มเคมีภัณฑ์ซึ่งตกลงเนื่องจากเกิดภัยธรรมชาติ บริษัทที่เปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากราคาหุ้นตกลงน้อยกว่าบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมน้อย อาจเป็นเพราะตลาดทุนรับรู้ถึงนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท และคิดว่าการเป็นต้นเหตุในการทำลายสิ่งแวดล้อมของบริษัทน่าจะน้อยลงจากการมีนโยบายสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจด้านสิ่งแวดล้อมผ่านทางนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเปรียบเสมือนบริษัทส่งสัญญาณให้ตลาดทุนทราบว่าบริษัทมีกลยุทธ์ที่จะลดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม โดยจัดเป็นข่าวในแง่บวก (Good news) ซึ่งส่งผลให้ราคาหุ้นของบริษัทดังกล่าวตกลงไม่มากนัก ส่วนบริษัทอื่นที่เปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมน้อยและราคาหุ้นตกลงมากกว่าอาจเป็นการสนับสนุนแนวคิดที่ว่าตลาดทุนแปลความหมายของการไม่เปิดเผยข้อมูลว่าเป็นการส่งข่าวในแง่ลบ (Bad news)

งานศึกษาวิจัยของ Kathryn Bewley และ Yue Li ในหัวข้อเรื่อง การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมโดยบริษัทผู้ผลิตในประเทศแคนาดา : มุมมองด้านการเปิดเผยข้อมูลด้วยความสมัครใจ ได้ทำการศึกษาถึงผลกระทบจากกิจกรรมการดำเนินธุรกิจของบริษัทผู้ผลิตในประเทศแคนาดาที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและมีความกังวลว่าในอีก 5 ปีข้างหน้าจะมีผลกระทบที่รุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ การวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเท่าที่ควร ซึ่งสถาบัน Chartered Accountants (CLCA) ได้ตรวจสอบพบว่า มีเพียง 381 บริษัทจาก 863 บริษัทเท่านั้นที่มีการเปิดเผยข้อมูลรายงานด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกามีการศึกษาและพบว่าตัวเลขของการกำจัดของเสียจากการผลิตสินค้าสูงขึ้น 5 แสนถึง 1 ล้านล้านดอลล่าร์ จึงทำให้ในช่วงปี 2000 สหรัฐอเมริกามีการรณรงค์ให้มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นและกำหนดลงในมาตรฐานการบัญชี เพื่อควบคุมการดำเนินกิจการที่ส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อมให้มีการปรับปรุงและให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด และในอนาคตข้อมูลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมจะกลายเป็นสิ่งสำคัญในการประเมินคุณภาพ และธุรกิจจะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพื่อทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ และดึงดูดนักลงทุนให้สามารถมั่นใจในความมั่นคงยั่งยืนของบริษัท ซึ่งต่อมาได้มีการกำหนดการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมใน Statement of Financial Accounting Standards(SFAS) No.131 ซึ่งทำให้เกิดมาตรฐานในการตรวจสอบการดำเนินกิจการของบริษัทให้มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และให้ความร่วมมือในการสำรวจผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมในวงจรธุรกิจของบริษัทแต่ละประเภท และสามารถนำผลที่ได้มาแก้ไขปัญหาให้เกิดผลเสียกับสิ่งแวดล้อมลดลง

แม้ว่าจะไม่มีทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งที่สามารถอธิบายถึงการจูงใจในการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครในได้อย่างสมบูรณ์ แต่ในปัจจุบันการรายงานที่เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมกำลังได้รับความสนใจจากนักบัญชี นักวิจัย หน่วยงานกำกับดูแล และชุมชนต่าง ๆ (จอมขวัญ รัชตระวรรณ, 2549 : 14)

2.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแข่งขันกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

จากผลการศึกษาของ Leung and Horwitz (2004) พบว่า ตัวแปรความสามารถในการแข่งขันมีความเชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามส่วนงาน และไม่มีความสัมพันธ์หรือความแตกต่างกันอย่างมีสาระสำคัญ

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

จากผลการศึกษาของ (Singhvi and Desai, 1971) (Walton, 1992) (Lang and Lumdholm ,1993) และ (Naser, 1998 อ้างใน โชติญาณ์ หิตะพงศ์, 2549) กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของบริษัท (Profitability) ดังนั้นบริษัทที่มีกำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงจะมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูง แสดงให้เห็นว่า บริษัทที่สามารถทำผลการดำเนินงานได้ดีคือมีกำไรสูงจะเป็นการกระตุ้นให้มีการจัดทำการเปิดเผยข้อมูลมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ที่จะมาลงทุนและผู้ถือหุ้นในบริษัทเห็นว่าบริษัทประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และเพื่อประโยชน์ในการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน รวมทั้งบริษัทส่วนใหญ่จะเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในด้านดีมากกว่าข้อมูลของบริษัทในด้านไม่ดี

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพคล่องของกิจการกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

จากผลการศึกษา (Wallace, Naser and Mora, 1994) (Camfferman and Cooke, 2002 อ้างใน โชติญาณ์ หิตะพงศ์, 2549) พบว่าบริษัทที่มีสภาพคล่องต่ำจะมีระดับการเปิดเผยข้อมูลที่สูงกว่าบริษัทที่มีสภาพคล่องสูง แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีสภาพคล่องที่ต่ำมีความต้องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทหรือสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่มีผลต่อการดำเนินงานของบริษัทมากขึ้นเพื่อที่จะอธิบายสาเหตุที่ทำให้บริษัทมีอัตราส่วนทางการเงินที่ไม่ดี และแสดงให้เห็นว่าบริษัทยังคงมีความสามารถในการดำเนินงานต่อไปถึงแม้จะมีสภาพคล่องต่ำก็ตาม

ความสัมพันธ์ระหว่างอายุการดำเนินงานกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

จากผลการศึกษาของ (Zoysa and Wijewardena, 2003 อ้างใน โชติญาณ์ หิตะพงศ์, 2549) พบว่าบริษัทที่มีอายุการดำเนินงานสูงจะมีระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินสูง แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่ได้ดำเนินงานมาเป็นเวลานานทำให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ว่า ควรมีการเปิดเผยข้อมูลอะไรให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลได้อย่างครบถ้วนมากกว่าบริษัทที่เพิ่งเริ่มดำเนินงาน นอกจากนี้บริษัทที่มีอายุการดำเนินงานในตลาดหลักทรัพย์มายาวนานมักจะเป็นบริษัทที่มีผลการดำเนินงานดี และได้รับความเชื่อถือจากลูกค้าหรือนักลงทุนถึงเรื่องความมั่นคงและความสามารถทางธุรกิจของบริษัท รวมถึงได้รับความสนใจจากนักลงทุน จึงต้องมีการเปิดเผยข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการประกอบธุรกิจที่ยาวนานของบริษัท

2.3.2 งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลกับตัวแปรควบคุม

จากผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ในการศึกษาครั้งนี้เป็นปัจจัยที่นำมาพิจารณาคือ ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ และอายุการดำเนินงาน เนื่องจากคาดว่าปัจจัยดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังพบว่างานวิจัยในอดีต พบว่าขนาดของบริษัท และประเภทอุตสาหกรรมมีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมดังนี้

ขนาดของบริษัท

จากผลการศึกษา (พฤกษา พึ่งจิตต์ประไพ, 2551) พบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่ากิจการที่มีขนาดใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงกว่ากิจการที่มีขนาดเล็ก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Eng and Mak, 2003 อ้างใน พฤกษา พึ่งจิตต์ประไพ, 2551) การเปิดเผยข้อมูลจะเพิ่มตามขนาดของกิจการที่มีต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล โดยการเปิดเผยข้อมูลจะเพิ่มตามขนาดของกิจการเพราะมีเหตุจูงใจให้ต้องมีการใช้ข้อมูลจำนวนมากของกิจการ รวมถึงกิจการที่มีขนาดใหญ่สามารถจัดการต้นทุนที่ใช้ในการเปิดเผยได้ดีกว่ากิจการขนาดเล็ก และมีความต้องการข้อมูลในการเปิดเผยอย่างเร่งด่วน (Brammer and Pavelin, 2006) จาก

การศึกษาของ (Camfferman and Cooke,2002 Eng and Mak, 2003 Brammer and Pavelin 2006 อ้างใน พฤกษา พึ่งจิตต์ประไพ, 2551) (บุญฑริกา ใจกระจ่าง, 2546) และ (อลิสรา ผลาวรรณ์, 2547) พบว่าขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม

ประเภทอุตสาหกรรม

จากผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของ (จอมขวัญ รัชตระวรรณ, 2549) พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมบริการอย่างมีนัยสำคัญ (ได้แก่ กลุ่มการแพทย์ และกลุ่มขนส่งและโลจิสติกส์) ซึ่งเป็นไปตามที่ผู้วิจัยได้คาดไว้ว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันย่อมมีลักษณะการดำเนินธุรกิจรวมถึงการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ งานวิจัยของ (Gao, Heravi และ Xiao, 2005 อ้างใน จอมขวัญ รัชตระวรรณ, 2549) พบว่าการรายงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีความแตกต่างกันในแต่ละอุตสาหกรรม (Roberts, 1992 อ้างใน จอมขวัญ รัชตระวรรณ, 2549) พบว่าอุตสาหกรรมยานยนต์สายการบิน และน้ำมัน เป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับแรงกดดันจากสาธารณชนเป็นอย่างมากจึงทำให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าอุตสาหกรรมอื่น

หลังจากทราบตัวแปรที่สนใจศึกษาแล้ว ในส่วนต่อไปจะอธิบายถึงขั้นตอนต่าง ๆ เกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ในบทที่ 3

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นงานวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research) โดยส่วนใหญ่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) เป็นตัวแบบในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ประกอบด้วยตัวแปรควบคุม (Control Variables) ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการศึกษา ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร

ประชากร คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยบริษัททั้งหมดที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ในปี 2554 มีทั้งสิ้น จำนวน 428 บริษัทและเก็บข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี (ปี พ.ศ.2550-2554) ซึ่งไม่นับรวมกลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มตลาดหลักทรัพย์ใหม่ กลุ่มฟื้นฟูกิจการ และบริษัทที่ทำการเพิ่มทุน โดยเสนอขายหุ้นสามัญแก่สาธารณชนเป็นครั้งแรกในช่วงปีที่ทำการศึกษา เนื่องจากข้อมูลบางส่วนไม่ครบถ้วน

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ข้อมูลปี 2554)

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนประชากร
1. กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	41
2. กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	39
3. กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม	81
4. กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	119
5. กลุ่มทรัพยากร	26
6. กลุ่มบริการ	84
7. กลุ่มเทคโนโลยี	38
รวมทั้งสิ้น	**428**

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาใช้กระดาษทำการที่ออกแบบไว้สำหรับเก็บข้อมูลของบริษัทเป็นเครื่องมือในการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนแรก จะเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปและข้อมูลของบริษัทตามตัวแปรอิสระที่ได้กำหนดไว้จากรายงานประจำปีในปี 2550-2554 ย้อนหลัง 5 ปี และในฐานข้อมูล SET Smart ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนี้

ตาราง 3.2 การวัดค่าตัวแปรแต่ละตัว

ตัวแปร	การวัดค่า
ตัวแปรตาม	
คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม(DISC)	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูล (Disclosure Index)
ตัวแปรอิสระ	
ความสามารถในการแข่งขัน (HHI)	อัตราการกระจุกตัวของอุตสาหกรรม (Herfindahl-Hirschman)
ความสามารถในการทำกำไร (Profitability)	อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return On Equity)(ROE)
สภาพคล่องของกิจการ (Liquidity)	อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน (Liquidity Ratio)
อายุการดำเนินงาน (Age)	จำนวนปีนับตั้งแต่ปีที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจนถึงปี 2554 (ปีที่ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้)
กลุ่มอุตสาหกรรม (Industry)	กำหนดเป็น Dummy Variable
ตัวแปรควบคุม	
ขนาดบริษัท (Company Size)	Natural Logarithm ของสินทรัพย์รวม

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้กำหนดตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมโดยให้เหตุผล ดังนี้

ความสามารถในการแข่งขัน (HHI)

การศึกษานี้กำหนดให้ความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งวัดจากสัดส่วนยอดขายของกิจการต่อยอดขายรวมของกลุ่มอุตสาหกรรม เป็นปัจจัยที่คาดว่ามีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม บริษัทที่ความสามารถในการแข่งขันสูง ไม่ได้ทำให้คุณภาพเปิดเผยข้อมูลนั้นมากขึ้น

จากการศึกษาของ Leung and Horwitz (2004) พบว่า ความสามารถในการแข่งขันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามส่วนงาน และไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นในการศึกษาจึงตั้งสมมติฐาน ดังนี้

H_1 : ความสามารถในการแข่งขันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรม

ความสามารถในการทำกำไร (Profitability)

การศึกษานี้กำหนดให้ ความความสามารถในการทำกำไร ซึ่งวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นปัจจัยที่คาดว่ามีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม บริษัทที่สามารถทำผลกำไรจากการดำเนินงานได้ดีจะเป็นการกระตุ้นให้มีการจัดทำการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้น แสดงให้ผู้ลงทุนและผู้ถือหุ้นได้ทราบว่าบริษัทประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย เนื่องจากบริษัทส่วนใหญ่จะเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในด้านดีมากกว่าในด้านที่ไม่ดี จากการศึกษาของ (Singhvi and Desai, 1971) (Walton, 1992) (Lang and Lumdholm, 1993) และ (Naser, 1998 อ้างในโชติญาณ์ หิตะพงศ์, 2549) พบว่าความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล ดังนั้นในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาจึงตั้งสมมติฐานดังนี้

H_2 : ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรม

สภาพคล่องของกิจการ (Liquidity)

การศึกษานี้กำหนดให้สภาพคล่องของกิจการ ซึ่งวัดจากอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน เป็นปัจจัยที่คาดว่ามีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทหรือสภาพคล่องต่ำ มีความต้องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทหรือสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่มีผลต่อการดำเนินงานของบริษัทมากขึ้น จากการศึกษาของ (Wallace, Naser snd Mora, 199) (Camfferman and Cooke, 2002) อ้างในโชติญาณ์ หิตะพงศ์, 2519) พบว่า สภาพคล่องของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล ดังนั้นในการศึกษาจึงตั้งสมมติฐาน ดังนี้

H_3 : สภาพคล่องของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรม

อายุการดำเนินงาน (Age)

การศึกษานี้กำหนดให้อายุการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งวัดจากจำนวนปีนับตั้งแต่ปีที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจนถึงปี 2554 (ปีที่ใช้เป็นข้อมูลการศึกษาครั้งนี้) เป็นปัจจัยที่คาดว่ามีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม บริษัทที่ได้ดำเนินงานในตลาดหลักทรัพย์มาเป็นเวลานาน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ว่าควรเปิดเผยข้อมูลอะไรให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลได้อย่างครบถ้วนมากกว่า และมักจะเป็นบริษัทที่มีผลการดำเนินงานดี จึงเปิดเผยข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการประกอบธุรกิจที่ยาวนาน จากการศึกษาของ (Zoysa and Wijewardena, 2003 อ้างในโชติญาณ์ หิตะพงศ์, 2549) พบว่า อายุการดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล ดังนั้นในการศึกษานี้ผู้ศึกษาจึงตั้งสมมติฐาน ดังนี้

H_4 : อายุการดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรม

ขนาดของกิจการ (Company Size)

การศึกษานี้กำหนดให้ขนาดของกิจการ ซึ่งวัดจาก Natural Logarithm ของสินทรัพย์รวม เป็นปัจจัยที่คาดว่ามีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม กิจการที่มีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลสูงกว่ากิจการที่มีขนาดเล็ก การเปิดเผยข้อมูลจะเพิ่มตามขนาดของกิจการ เพราะมีเหตุจูงใจให้ต้องมีการใช้ข้อมูลจำนวนมาก กิจการที่มีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลสูงกว่าและสามารถจัดการต้นทุนที่ใช้ในการเปิดเผยได้ดีกว่ากิจการขนาดเล็ก จากการศึกษาของ (พฤกษา พึ่งจิตต์ประไพ, 2551) (Camfferman and Cooke, 2002 Eng and Mak, 2003 Brammer and Pavelin 2006 อ้างใน พฤกษา พึ่งจิตต์ประไพ, 2551) (บุญฑริกา ใจกระจ่าง, 2546) และ(อลิสรา ผลาวรรณ์, 2547) พบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้นในการศึกษานี้ผู้ศึกษาจึงตั้งสมมติฐาน ดังนี้

H_5 : ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรม

ส่วนที่สอง จะออกแบบเพื่อเก็บข้อมูลคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นตัวแปรตาม วัดค่าจากดัชนีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดในการสร้างกระดาษทำการ ดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมและรวบรวมรายการในกระดาษทำการจากงานวิจัยในอดีต รายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) เพื่อให้รายการในกระดาษทำการครอบคลุมรายละเอียดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยจะเลือกจากหัวข้อที่ผู้วิจัยแต่ละท่านใช้ในการพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในแต่ละงานวิจัย (ภาคผนวก ก ตาราง 1)

2. จัดทำกระดาษทำการเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (ภาคผนวก ก ตาราง 2) โดยรายการในกระดาษทำการจะถูกแบ่งเป็นรายการหลัก (Main items) และรายการรอง (Sub items) ซึ่งรายการหลักจะเป็นหัวข้อใหญ่ที่ครอบคลุมรายการรองที่เกี่ยวข้องไว้ทั้งหมด สาเหตุที่ต้องแบ่งรายการออกเป็นรายการหลักและรายการรอง เนื่องจากคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา พิจารณาที่ความครอบคลุมในรายละเอียดของแต่ละรายการ ดังนั้นเพื่อให้ง่ายต่อการได้คะแนนจึงแบ่งรายละเอียดของรายการหลักออกเป็นรายการรอง

3. คำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ดังนี้

$$\text{Corporate Social Disclosure Index} = \frac{\mathbf{AS}}{\mathbf{MS}} \qquad \text{ดังนั้น } 0 \leq \text{Dis Index} \leq 1$$

โดยที่ AS = คะแนนจริงที่แต่ละบริษัทได้รับ (Actual Scores)

MS = คะแนนรวมสูงสุดที่แต่ละบริษัทควรจะได้รับแต่ละรายการหลัก (Maximum Scores)

สำหรับคะแนนรวมสูงสุดที่แต่ละบริษัทควรจะได้รับ จะไม่รวมรายการที่ไม่เกี่ยวข้องกับบริษัท (Not Applicable) โดยรายการที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจะพิจารณาจากกฎหมายสิ่งแวดล้อมและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแต่ละบริษัท และจะไม่นับซ้ำรายการที่เปิดเผยมากกว่า 1 ครั้ง หรือเปิดเผยหลายแหล่งข้อมูล โดยจะเลือกให้คะแนนในแหล่งข้อมูลที่มีคะแนนมากที่สุด

3.2.2 หลักเกณฑ์การให้คะแนนรายการต่างๆ ในกระดาษทำการ

ในการให้คะแนนสำหรับการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละรายการนั้น จะพิจารณาจากประเภทของรายการที่เปิดเผย ดังนี้

ตาราง 3.3 หลักเกณฑ์การให้คะแนนรายการต่างๆ ในกระดาษทำการ

ประเภทของรายการ	การให้คะแนน		
	เปิดเผย	ไม่เปิดเผย	ไม่เกี่ยวข้อง
รายการที่ต้องเปิดเผยตามกฎหมาย	1	0	ไม่นับรวม
รายการที่เปิดเผยด้วยความสมัครใจ	1	0	ไม่นับรวม

โดยรายการที่ต้องเปิดเผยตามกฎหมาย คือ รายการที่มีกฎหมายให้ปฏิบัติและเปิดเผยข้อมูล และรายการที่เปิดเผยด้วยความสมัครใจ คือ รายการที่ไม่มีกฎหมายบังคับให้ต้องปฏิบัติและเปิดเผยข้อมูล เป็นการเปิดเผยข้อมูลด้วยความสมัครใจของบริษัท สำหรับการพิจารณาว่าบริษัทมีรายการใดเป็นรายการที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับบริษัทนั้น จะพิจารณาจากลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัทจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) เพื่อให้ทราบว่าบริษัทดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับอะไรบ้าง เกี่ยวข้องกับกฎหมายในเรื่องใด และสรุปถึงความเกี่ยวข้องของบริษัทกับรายการในกระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่าง รายการที่ต้องเปิดเผยตามกฎหมาย คือ ข้อ 3.7 การบำบัดน้ำเสียเป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับทุกอุตสาหกรรม ยกเว้นหมวดธุรกิจสื่อสาร เนื่องจากไม่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติและเปิดเผยข้อมูล ดังนั้นบริษัทในหมวดธุรกิจสื่อสาร ถือว่ารายการข้อ 3.7 นี้ไม่เกี่ยวข้องกับบริษัท โดยจะไม่นับรวมรายการนี้ในการคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลของบริษัทที่เปิดเผยรวบรวมจากงบการเงินประจำปี หมายเหตุประกอบงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) รายงานประจำปีฐานข้อมูลอิเล็คทรอนิคส์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและเว็บไซท์ของบริษัท

3.3.2 ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบข้อมูลลงในกระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแต่ละรายการ

3.3.3 รวบรวมกระดาษทำการสำหรับวิจัยที่สมบูรณ์ครบ 428 บริษัท ข้อมูลปี 2550-2554 ย้อนหลัง 5 ปี

3.3.4 จัดหมวดหมู่ข้อมูลในกระดาษทำการ กำหนดรหัสและลงบันทึกข้อมูล

3.3.5 นำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) และในการประมวลผลข้อมูลจะใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic package for social sciences หรือ SPSS) ช่วยในการวิเคราะห์

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลในรูปของค่าสถิติพื้นฐาน ประเภทร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแจกแจงความถี่เป็นเท่าใด โดยนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมถึงค่าตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไรสภาพคล่องของกิจการ อายุการ

ดำเนินงาน ขนาดของบริษัท และประเภทอุสาหกรรมและคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของตัวแปรอิสระ คือ ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ และอายุการดำเนินงาน กับตัวแปรตาม คือ คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอนุมานใช้เทคนิคสถิติได้แก่ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เพื่อทดสอบระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันว่ามีความสัมพันธ์กันจนเกิดปัญหา Multicollinearity หรือไม่ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบสัมประสิทธ์ของความถดถอยในแต่ละตัวแปรที่ทำการศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบ t-test และทำการประมาณค่าพารามิเตอร์ของสมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square : OLS) และนำค่าสถิติที่ได้มาสรุปผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีขั้นตอนดังนี้

- สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์หรือไม่ ซึ่งการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะสามารถวิเคราะห์ได้ถึงระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งสัญลักษณ์ของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ r โดยค่า r จะไม่มีหน่วย จะมีค่าสูงสุดเป็น 1 และต่ำสุดเป็น -1 โดยที่

ความหมายของ r

1.ค่า r เป็นลบ แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน เช่น ถ้าตัวแปร X เพิ่ม ตัวแปร Y ลด

2.ค่า r เป็นบวก แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน เช่น ถ้าตัวแปร X เพิ่ม ตัวแปร Y เพิ่ม

3.ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมากและทิศทางเดียวกัน

4.ค่า r มีค่าเข้าใกล้ -1 แสดงว่าทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมากและทิศทางตรงกันข้าม

5.ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันน้อย

6.ค่า r เท่ากับ 0 แสดงว่าทั้ง 2 ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่า Pearson Correlation โดยถ้าค่า Pearson Correlation มากกว่า 0.5 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมาก (เข้าใกล้ 1 หรือ -1) ซึ่งถ้าเกิดขึ้นระหว่างตัวแปรอิสระจะทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งเป็นการขัดแย้งกับเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยที่จะทำในขั้นตอนถัดไป

● การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะประมาณหรือพยากรณ์ค่าของตัวแปรตาม (Dependent Variable) จากตัวแปรอิสระอื่น ๆ (Independent Variable) ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามที่ต้องการพยากรณ์ โดยจะต้องมีการกำหนดหรือทราบค่าตัวแปรอิสระล่วงหน้า ซึ่งแสดงในรูปสมการถดถอย ดังนี้

$$\mathrm{Y} = \mathrm{a} + b_1\mathrm{x}_1 + b_2\mathrm{x}_2 + b_3\mathrm{x}_3 + b_4\mathrm{x}_4 + \ldots\ldots + b_k\mathrm{x}_k + \varepsilon$$

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามสามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบคือ การวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม 1 ตัว กับตัวแปรอิสระ 1 ตัว กับตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัว นอกจากนี้ ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุจะต้องทำการตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของค่าคลาดเคลื่อนเท่ากับศูนย์
2. ค่าคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงตามปกติ
3. ค่าคลาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระจากกัน
4. ค่าแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อนต้องเป็นค่าคงที่ที่ไม่ทราบค่า
5. ตัวแปรอิสระทุกตัวต้องเป็นอิสระกัน

เมื่อตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุแล้ว จึงวิเคราะห์ผลโดยพิจารณาค่าจากตาราง ดังนี้

1. สถิติทดสอบ F (F-Value และ Sig. F) เป็นการทดสอบว่าตัวแปรตามจะขึ้นกับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ซึ่งถ้ายอมรับสมมติฐานในขั้นนี้ ก็จะทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในขั้นต่อไป (โดยทั่วไป ค่า Sig. F ต้องน้อยกว่า 0.05)

2. ค่า R เป็นค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมดที่มีต่อตัวแปรตาม

3. ค่า Adjusted R2 คือค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ หมายถึงตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้กี่เปอร์เซ็นต์ ในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุจะใช้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจจากค่า Adjusted R2 ไม่ใช่จากค่า R2 เพราะเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าสมการความถดถอยจะทำให้ค่า R2 มากขึ้นทั้งที่ตัวแปรอิสระที่เพิ่มขึ้นอาจจะไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามก็ได้ จึงมีการปรับค่า R2 ให้ถูกต้องยิ่งขึ้น คือค่า Adjusted R2

4.สถิติทดสอบ t (t-value และ Sig. t) เป็นการทดสอบว่าตัวแปรอิสระตัวนั้น ๆ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ (โดยทั่วไปค่า Sig. t ต้องน้อยกว่า 0.05)

5.ค่า B คือค่าคงที่และค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงระยะเวลาปี 2550-2554 โดยมีขนาดของกิจการ เป็นตัวแปรควบคุม โดยได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยได้แบ่งออกเป็น 3 ข้อ ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสถิติข้อมูลทั่วไปของบริษัทจดทะเบียนในการวิจัย

4.2 ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสถิติดัชนีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในการวิจัย

4.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบริษัทจดทะเบียนในการวิจัย

ข้อมูลที่นำมาศึกษาในงานวิจัยนี้มาจากการนำข้อมูลกลุ่มที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการเปิดเผยในรายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) และฐานข้อมูล SET Smart รายงานต่าง ๆ และเว็บไซท์ ในปี 2550-2554 ซึ่งครอบคลุมกลุ่มอุตสาหกรรมทั้งหมด 7 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 2.กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค 3.กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม 4.กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 5.กลุ่มทรัพยากร 6. กลุ่มบริการ และ 7.กลุ่มเทคโนโลยี รวมจำนวนทั้งสิ้น 428 บริษัท

ตาราง 4.1 แสดงค่าข้อมูลทั่วไปของบริษัทจดทะเบียนที่ทำการวิจัย

ตัวแปร	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม				
	จำนวนชุดข้อมูล	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ความสามารถในการแข่งขัน	450	0.03	0.00	0.80	0.93
2. ความสามารถในการทำกำไร	450	19.83	0.90	1,282.50	71.67
3. สภาพคล่องของกิจการ	450	2.54	0.14	34.63	2.77
4. อายุการดำเนินงาน	450	26.55	1.00	69.00	11.60
5. ขนาดของกิจการ	450	10.65	8.65	12.81	0.66
6. กลุ่มอุตสาหกรรม	450	3.34	1.00	7.00	2.05

ความสามารถในการแข่งขัน วัดค่าจากอัตราส่วนการกระจุกตัว พบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ร้อยละ 0 ของยอดขายในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 80 และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3

ความสามารถในการทำกำไร วัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.90 เท่า ในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ 1,282.50 เท่า และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 19.83

สภาพคล่องของกิจการ วัดค่าจากอัตราสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน พบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.14 เท่า ในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ 34.63 เท่า และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.54 เท่า

อายุการดำเนินงาน วัดค่าจากจำนวนปีนับตั้งแต่ปีที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจนถึงปี 2554 พบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 1 ปี ในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ 69 ปี และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 27 ปี

ขนาดของกิจการ วัดจาก Natural Logarithm ของสินทรัพย์รวม พบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 8.65 ในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ 12.81 และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 10.65 ในส่วนของกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรควบคุมมีทั้งหมด 7 กลุ่มอุตสาหกรรม

4.2 ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสถิติดัชนีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในการวิจัย

ตาราง 4.2 แสดงค่าสถิติของดัชนีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนที่ทำการวิจัย แยกเป็นรายการหลักทั้ง 4 ด้าน

ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม				
	จำนวนชุดข้อมูล	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. รายการด้านกฎหมายและข้อบังคับ	450	0.1153	0.00	0.63	0.14
2. รายการด้านนโยบายของบริษัท	450	0.1968	0.00	0.83	0.17
3. รายการข้อมูลด้านการบัญชีและการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	450	0.0159	0.00	1.00	0.09
4. รายการการรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืน	450	0.2124	0.00	2.00	0.29

ตาราง 4.2 แสดงค่าสถิติของดัชนีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูล ด้านสิ่งแวดล้อมแยกเป็นรายการหลัก ซึ่งรายการเปิดเผยข้อมูลที่มีค่าสูงสุดคือ รายการการรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืน เท่ากับ 2.00 รองลงมาคือ รายการด้านข้อมูลด้านการบัญชีและการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รายการด้านนโยบายของบริษัท และรายการด้านกฎหมายและข้อบังคับ เท่ากับ 1.00, 0.83 และ 0.63 ตามลำดับ ส่วนค่าที่ต่ำสุดทุกรายการ เท่ากับ 0 อย่างไร ก็ตาม รายการการรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืน และรายการด้านนโยบายของบริษัท มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.2124 และ 0.1968 ตามลำดับ

4.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงานของกิจการ และขนาดของกิจการ เป็นตัวแปรควบคุม โดยลำดับแรกได้แสดงค่าสถิติของตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุม

จากนั้นวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นการวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระแต่ละตัวว่ามีความสัมพันธ์มากหรือน้อยเพียงใด และมีความสัมพันธ์ในทิศทางใด และเพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวที่นำมาศึกษามีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงหรือไม่ เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดปัญหา Multicollinearity

ตาราง 4.3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระของบริษัทที่ทำการวิจัย

	SDISC	HHI	ROE	CR	AGE	SIZE
SDISC						
Pearson Correlation	1					
Sig.(2-Tailed)						
HHI						
Pearson Correlation	0.257**	1				
Sig.(2-Tailed)	0.000					
ROE						
Pearson Correlation	-0.058	-0.026	1			
Sig.(2-Tailed)	0.223	0.577				
CR						
Pearson Correlation	-0.058	-0.101*	-0.007	1		
Sig.(2-Tailed)	0.221	0.033	0.882			
AGE						
Pearson Correlation	-0.097*	-0.106*	-0.045	-0.065	1	
Sig.(2-Tailed)	0.040	0.024	0.345	0.171		
SIZE						
Pearson Correlation	0.122**	0.007	-0.067	-0.213**	0.022	1
Sig.(2-Tailed)Pearson	0.009	0.884	0.159	0.000	0.637	

*. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

**. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

จากตาราง 4.3 เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรของบริษัทที่ทำการวิจัย ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่พบว่า ตัวแปรอิสระ มีความสัมพันธ์กันเอง 2 คู่ แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก สังเกตจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทุกคู่มีค่าน้อยกว่า 0.5 และจะไม่มีผลกระทบที่รุนแรงในการตีความหมายของผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ นอกจากนี้ยังพบว่าความสามารถในการแข่งขันมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (HHI=0.257) และขนาด

ของกิจการซึ่งเป็นตัวแปรควบคุมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (SIZE = 0.122)

หมายเหตุ : เนื่องจากตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรม (IND) เป็นตัวแปรเชิงกลุ่ม (Dummy Variable) จึงไม่สามารถนำมาวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ แต่อย่างไรก็ตามจะไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity เนื่องจากลักษณะของข้อมูลเชิงกลุ่มและข้อมูลเชิงปริมาณมีลักษณะแตกต่างกัน

การวิเคราะห์ความถดถอย (Regression Analysis)

การวิเคราะห์ความถดถอยเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่สองตัวขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะประมาณหรือพยากรณ์ค่าของตัวแปรตามจากตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามดังกล่าว ในการศึกษามีตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัวแปร ดังนั้นจะใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยหลังจากที่ทำการตรวจสอบเงื่อนไขการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุแล้ว จะนำข้อมูลตัวแปรตาม ตัวแปรอิสระ และตัวแปรควบคุม มาทำการวิเคราะห์ความถดถอยเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงาน และขนาดของกิจการกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอย แสดงในตาราง 4.4 ดังนี้

ตาราง 4.4 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงานกับคุณภาพ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในภาพรวม โดยมีขนาดของบริษัทเป็นตัวแปรควบคุม

		ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย			
ลำดับ	**ตัวแปร**	*B*	*Beta*	*t-value*	*Sig. t*
1	ความสามารถในการแข่งขัน	1.098	0.141	4.603	0.000**
2	ความสามารถในการทำกำไร	0.000	-0.012	-0.389	0.697
3	สภาพคล่องของกิจการ	0.000	0.001	0.022	0.982
4	อายุการดำเนินงาน	0.000	0.006	0.070	0.944
5	ขนาดของกิจการ	0.112	1.580	3.247	0.001**

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

F-value = 66.911 Sig. F = 0.000

R = 0.800 Adjusted R^2 = 0.637

จากตาราง 4.4 ค่าสถิติทดสอบ F เป็นการทดสอบว่าตัวแปรตามจะขึ้นกับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ซึ่งถ้ายอมรับสมมติฐานในขั้นนี้ก็จะทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุในขั้นต่อไป แบบจำลองโดยรวมมีค่า p-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (0.01) จากผลการทดสอบทำให้ยอมรับสมมติฐานดังกล่าวจึงสามารถสรุปได้ว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

H_{1a} : ความสามารถในการแข่งขันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า Sig. = 0.000 < 0.01 จึงปฏิเสธ H0a นั่นคือ $\beta_1 > 0$ กล่าวคือ ความสามารถในการแข่งขันมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% แสดงให้เห็นว่า การแข่งขันที่สูงขึ้น ทำให้กิจการมีการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมมากขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพ และความสามารถของบริษัท รวมไปถึงการเปิดเผยด้านสิ่งแวดล้อมให้สาธารณชนทราบว่าบริษัทยังตระหนักถึงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน มิใช่แค่การแสวงหาผลประโยชน์และกำไร

H_{1b} : ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า ค่า Sig. = 0.697 > 0.01 จึงยอมรับ H0b นั่นคือ $\beta_2 \leq 0$ กล่าวคือ ความสามารถในการทำกำไรไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

H_{1c} : สภาพคล่องของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่า ค่า Sig. = 0.982>0.01 จึงยอมรับ H0c นั่นคือ $\beta_3 \leq 0$ กล่าวคือ สภาพคล่องของกิจการไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% ซึ่งไม่เป็นไปตามที่สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

H_{1d} : อายุการดำเนินกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 4 พบว่า ค่า Sig. =0.944>0.01 จึงยอมรับ H0d นั่นคือ $\beta_4 \leq 0$ กล่าวคือ อายุการดำเนินกิจการไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% ซึ่งไม่เป็นไปตามที่สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

H_{1e} : ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 5 พบว่า ค่า Sig. = 0.001<0.01 จึงปฏิเสธ H0e นั่นคือ $\beta_5 > 0$ กล่าวคือ ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% แสดงให้เห็นว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีแนวโน้มที่จะมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก

ตาราง 4.5 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงาน และกลุ่มอุตสาหกรรมกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีขนาดของบริษัทเป็นตัวแปรควบคุม แยกเป็นรายการหลักรายการด้านกฎหมายและข้อบังคับ

		ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย		
ตัวแปร	*B*	*Beta*	*t-value*	*Sig. t*
ความสามารถในการแข่งขัน	0.186	0.100	2.852	0.005**
ความสามารถในการทำกำไร	-3.70E-005	-0.015	-0.445	0.657
สภาพคล่องของกิจการ	0.000	0.006	0.129	0.897
อายุการดำเนินงาน	0.001	0.132	1.413	0.158
ขนาดของกิจการ	0.007	0.401	0.721	0.472
กลุ่มอุตสาหกรรม				
- เกษตรและอุตสาหกรรม	0.015	0.043	0.149	0.881
- สินค้าอุปโภคบริโภค	0.004	0.009	0.037	0.971
- สินค้าอุตสาหกรรม	0.031	0.072	0.304	0.761
- อสังหาริมทรัพย์	0.040	0.061	0.369	0.712
- ทรัพยากร	0.298	0.311	2.717	0.007**
- บริการ	-0.043	-0.113	-0.415	0.679
- เทคโนโลยี	0.024	0.032	0.222	0.824

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

F-value = 42.547 Sig. F = 0.000

R = 0.734 Adjusted R^2 = 0.526

จากตาราง 4.5 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการแข่งขันยังคงมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกเป็นรายการหลัก คือ รายการด้านกฎหมายและข้อบังคับ และกลุ่มทรัพยากร มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกรายการหลักมากกว่ากลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากกลุ่มทรัพยากรมีการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่น

ตาราง 4.6 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงาน และกลุ่มอุตสาหกรรมกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีขนาดของบริษัทเป็นตัวแปรควบคุมแยกเป็นรายการหลัก รายการด้านนโยบายของบริษัท

		ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย		
ตัวแปร	*B*	*Beta*	*t-value*	*Sig. t*
ความสามารถในการแข่งขัน	0.287	0.106	3.624	0.000**
ความสามารถในการทำกำไร	-3.53E-005	-0.010	-0.349	0.727
สภาพคล่องของกิจการ	0.002	0.027	0.721	0.472
อายุการดำเนินงาน	0.000	0.026	0.338	0.735
ขนาดของกิจการ	0.028	1.135	2.441	0.015**
กลุ่มอุตสาหกรรม				
- เกษตรและอุตสาหกรรม	-1.125	-0.241	-0.999	0.319
- สินค้าอุปโภคบริโภค	-0.114	-0.183	-0.991	0.363
- สินค้าอุตสาหกรรม	-0.029	-0.046	-0.235	0.815
- อสังหาริมทรัพย์	-0.142	-0.150	-1.086	0.278
- ทรัพยากร	0.169	0.121	1.268	0.205
- บริการ	-0.198	-0.353	-1.550	0.122
- เทคโนโลยี	-0.256	-0.230	-1.940	0.053

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

F-value = 76.734 Sig. F = 0.000

R = 0.823 Adjusted R^2 = 0.669

จากตาราง 4.6 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการแข่งขันและขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกเป็นรายการหลัก คือ รายการด้านนโยบายของบริษัท และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกรายการหลักมากกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค

ตาราง 4.7 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงาน และกลุ่มอุตสาหกรรมกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีขนาดของบริษัทเป็นตัวแปรควบคุม แยกเป็นรายการหลัก รายการด้านข้อมูลด้านการบัญชีและการเงินที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

		ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย		
ตัวแปร	*B*	*Beta*	*t-value*	*Sig. t*
ความสามารถในการแข่งขัน	0.187	0.193	4.194	0.000**
ความสามารถในการทำกำไร	-1.81E-005	-0.014	-0.317	0.751
สภาพคล่องของกิจการ	0.000	0.014	0.243	0.808
อายุการดำเนินงาน	6.998E-05	0.021	0.175	0.861
ขนาดของกิจการ	0.012	1.399	1.923	0.055*
กลุ่มอุตสาหกรรม				
- เกษตรและอุตสาหกรรม	-0.139	-0.741	-1.963	0.050
- สินค้าอุปโภคบริโภค	-0.135	-0.600	-1.912	0.056
- สินค้าอุตสาหกรรม	-0.123	-0.547	-1.767	0.078
- อสังหาริมทรัพย์	-0.135	-0.396	-1.828	0.068
- ทรัพยากร	0.039	0.077	0.516	0.606
- บริการ	-0.119	-0.589	-1.654	0.099
- เทคโนโลยี	-0.143	-0.356	-1.919	0.056

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

F-value = 9.750 Sig. F = 0.000

R = 0.459 Adjusted R^2 = 0.189

จากตาราง 4.7 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการแข่งขันและขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกเป็นรายการหลัก คือ รายการ

ด้านข้อมูลด้านการบัญชีและการเงินที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และกลุ่มบริการ มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกเป็นรายการหลักมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่น

ตาราง 4.8 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงาน และกลุ่มอุตสาหกรรมกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีขนาดของบริษัทเป็นตัวแปรควบคุม แยกเป็นรายการหลัก รายการการรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืน

	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย			
ตัวแปร	*B*	*Beta*	*t-value*	*Sig. t*
ความสามารถในการแข่งขัน	0.439	0.121	3.146	0.002**
ความสามารถในการทำกำไร	-2.83E-005	-0.006	-0.159	0.874
สภาพคล่องของกิจการ	-0.002	-0.025	-0.509	0.611
อายุการดำเนินงาน	-0.001	-0.080	-0.787	0.432
ขนาดของกิจการ	0.065	1.952	3.218	0.001**
กลุ่มอุตสาหกรรม				
- เกษตรและอุตสาหกรรม	-0.450	-0.641	-2.037	0.042
- สินค้าอุปโภคบริโภค	-0.462	-0.548	-2.096	0.037
- สินค้าอุตสาหกรรม	-0.365	-0.433	-1.677	0.094
- อสังหาริมทรัพย์	-0.536	-0.420	-2.327	0.020
- ทรัพยากร	-0.185	-0.098	-0.788	0.431
- บริการ	-0.564	-0.745	-2.510	0.012
- เทคโนโลยี	-0.467	-0.310	-2.003	0.046

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

F-value = 30.048 Sig. F = 0.000

R = 0.672 Adjusted R^2 = 0.436

จากตาราง 4.8 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการแข่งขันและขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกเป็นรายการหลัก คือ รายการการรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืน และกลุ่มทรัพยากรมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกเป็นรายการหลักมากกว่า รองลงมา คือ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค

ตาราง 4.9 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่	สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1	ความสามารถในการแข่งขันมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรม	ปฏิเสธ H_0 (p-value < 0.01) มีความสัมพันธ์
2	ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมกลุ่มอุตสาหกรรม	ยอมรับ H_0 (p-value > 0.01) ไม่มีความสัมพันธ์
3	สภาพคล่องของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมกลุ่มอุตสาหกรรม	ยอมรับ H_0 (p-value > 0.01) ไม่มีความสัมพันธ์
4	อายุการดำเนินกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมกลุ่มอุตสาหกรรม	ยอมรับ H_0 (p-value > 0.01) ไม่มีความสัมพันธ์
5	ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมกลุ่มอุตสาหกรรม	ปฏิเสธ H_0 (p-value < 0.01) มีความสัมพันธ์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ประการ คือ

1.เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2.เพื่อศึกษาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3.เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ปัจจัยที่นำมาศึกษาได้แก่ ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงาน และขนาดของกิจการ

สำหรับรูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research) รวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ ใช้กระดาษทำการในการเก็บรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำข้อมูลมาจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) รายงานประจำปี รายงานสิ่งแวดล้อม เว็บไซต์ของบริษัท รวมทั้งข้อมูลจากแหล่งที่เป็นหนังสือวิชาการ วารสารนักบัญชี บทความ ทฤษฎีงานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องและข้อมูลออนไลน์ (Online Document) และฐานข้อมูล SET Smart (SET Market Analysis and Reporting Tool) ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ.2550-2554

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติที่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนเทคนิคทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา นำเสนอข้อมูลในรูปของตารางแจกแจงความถี่ ด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด

และค่าสูงสุด ทั้งนี้เพื่อใช้อธิบายผลการวิจัยในเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อมูลของกลุ่มตัวแปรที่เก็บรวบรวมได้ ส่วนสถิติเชิงอนุมานที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ เพื่อใช้ในการอธิบายผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2550-2554 โดยไม่รวมกลุ่มธุรกิจดังนี้

1. กลุ่มธุรกิจการเงิน ได้แก่ บริษัทที่ประกอบธุรกิจธนาคารเงินทุนและหลักทรัพย์ และประกันภัยและประกันชีวิต
2. กลุ่มตลาดหลักทรัพย์ใหม่
3. กลุ่มกิจการฟื้นฟูกิจการ
4. บริษัทที่ทำการเพิ่มทุน

5.1 บทสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาส่วนที่ 1 ซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบริษัทจดทะเบียนในการวิจัย ข้อมูลที่นำมาศึกษาในงานวิจัยนี้มาจากการนำข้อมูลกลุ่มที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการเปิดเผยในรายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) และฐานข้อมูล SET Smart รายงานต่างๆ และเว็บไซต์ ในปี 2550-2554 ซึ่งครอบคลุมกลุ่มอุตสาหกรรมทั้งหมด 7 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 2.กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค 3.กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม 4.กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง 5.กลุ่มทรัพยากร 6. กลุ่มบริการ และ 7.กลุ่มเทคโนโลยี รวมจำนวนทั้งสิ้น 428 บริษัท

ค่าสถิติข้อมูลทั่วไปของบริษัทตามตัวแปรอิสระ และตัวแปรควบคุม คือความสามารถในการแข่งขัน วัดค่าจากอัตราส่วนการกระจุกตัว พบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ร้อยละ 0 ของยอดขายในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 80 และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3 ความสามารถในการทำกำไร วัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.90 เท่า ในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ 1,282.50 เท่า และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 19.83 สภาพคล่องของกิจการ วัดค่าจากอัตราสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน พบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.14 เท่า ในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ 34.63 เท่า และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.54 เท่า อายุการดำเนินงาน วัดค่า

จากจำนวนปีนับตั้งแต่ปีที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจนถึงปี 2554 พบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 1 ปี ในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ 69 ปี และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 27 ปี ขนาดของกิจการ วัดจาก Natural Logarithm ของสินทรัพย์รวม พบว่า มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 8.65 ในขณะที่ค่าสูงสุดอยู่ที่ 12.81 และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 10.65 ในส่วนของกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรควบคุมมีทั้งหมด 7 กลุ่มอุตสาหกรรม

ค่าสถิติของดัชนีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกเป็นรายการหลัก ซึ่งรายการเปิดเผยข้อมูลที่มีค่าสูงสุดคือ รายการการรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืน เท่ากับ 2.00 รองลงมาคือ รายการด้านข้อมูลด้านการบัญชีและการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รายการด้านนโยบายของบริษัท และรายการด้านกฎหมายและข้อบังคับ เท่ากับ 1.00, 0.83 และ 0.63 ตามลำดับ ส่วนค่าที่ต่ำสุดทุกรายการ เท่ากับ 0 อย่างไร ก็ตาม รายการการรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืน และรายการด้านนโยบายของบริษัท มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.2124 และ 0.1968 ตามลำดับ

การศึกษาส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมได้ดังนี้

ความสามารถในการแข่งขัน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% แสดงให้เห็นว่า การแข่งขันที่สูงขึ้น ทำให้กิจการมีการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมมากขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพ และความสามารถของบริษัท รวมไปถึงการเปิดเผยด้านสิ่งแวดล้อมให้สาธารณชนทราบว่าบริษัทยังตระหนักถึงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน มิใช่แค่การแสวงหาผลประโยชน์และกำไร ความสามารถในการทำกำไร ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนที่ทำการวิจัยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ความสามารถในการทำกำไรไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สภาพคล่องของกิจการไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% ซึ่งไม่เป็นไปตามที่สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

อายุการดำเนินกิจการไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% ซึ่งไม่เป็นไปตามที่สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 99% แสดงให้เห็นว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีแนวโน้มที่จะมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก

กลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกเป็นรายการหลักต่างกัน คือ 1. รายการด้านกฎหมายและข้อบังคับ กลุ่มทรัพยากร มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกรายการหลักมากกว่ากลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากกลุ่มทรัพยากรมีการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่น 2. รายการด้านนโยบายของบริษัท กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกรายการหลักมากกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาคือกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค 3. รายการด้านข้อมูลด้านการบัญชีและการเงินที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม กลุ่มบริการ มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกเป็นรายการหลักมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่น และ 4.รายการการรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืน กลุ่มทรัพยากรมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแยกเป็นรายการหลักมากกว่า รองลงมา คือ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค

5.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย

5.2.1 กระดาษทำการการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งอาจจะไม่ครอบคลุมบางรายการที่ไม่ได้อยู่ในการทบทวนวรรณกรรม

5.2.2 การวัดขนาดของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรนี้ อาจมีวิธีการวัดอย่างอื่นที่เหมาะสมหรือทำให้เห็นถึงขนาดการเปิดเผยที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

5.2.3 ข้อมูลทางการเงินของบริษัทบางแห่ง ไม่มีข้อมูลแสดง ทำให้การเก็บข้อมูลบางส่วนไม่ครบถ้วน

5.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.3.1 ทำให้ทราบถึงการดำเนินธุรกิจของบริษัทที่ให้ความสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.3.2 การมอบรางวัลของหน่วยงานรัฐแด่บริษัทที่มีผลการจัดการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมนั้น ได้รับความสนใจจากกลุ่มบริษัทเป็นอย่างยิ่ง และมีบริษัทส่งผลงานเข้าร่วมประกวดมากมาย เพื่อให้ได้รับรางวัลจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งจะนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือ และชื่อเสียงของบริษัท

5.3.3 เป็นฐานข้อมูลสำหรับผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยในด้านการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้เกิดแรงผลักดันให้กลุ่มบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น และทำให้ผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมน้อยลง

5.4 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ได้เสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับผู้ที่สนใจจะทำการวิจัยในอนาคต ดังนี้

5.4.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้หน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนให้บริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากขึ้น อาจกำหนดเป็นข้อบังคับหรือมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการเปิดเผยข้อมูล ทั้งนี้ผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ยังสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้น

หน่วยงานภาครัฐที่ควบคุมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพลังงาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ควรออกข้อบังคับให้บริการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีบทลงโทษขั้นต่ำหากละเลยและต้องเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการสำรวจ พบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในปัจจุบัน ยังมีข้อมูลไม่เพียงพอ บางบริษัทไม่ได้กล่าวถึงข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเลย ส่วนใหญ่บริษัทขนาดใหญ่ที่ดำเนินการมานานจะมีการเปิดเผยข้อมูลมากกว่า ดังนั้น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยควรมีแนวทางในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจจะนำแนวทางจากหน่วยงานต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ หรือควรเพิ่มรายละเอียดของหัวข้อย่อยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและกำหนดข้อบังคับ ไม่ใช่เพียงแค่การเปิดเผยอย่างสมัครใจ ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณให้บริษัทตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องเปิดเผยมากขึ้น เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ มีมาตรฐานเดียวกันและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจลงทุน

บริษัทจดทะเบียน ส่วนใหญ่เป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่ มีกิจกรรมในการดำเนินธุรกิจเป็นจำนวนมาก เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่าย ดังนั้น จึงควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเปิดเผย จะช่วยสร้างความเชื่อถือจากผู้ใช้งบการเงิน โดยประกาศให้สาธารณะชนรับทราบว่าบริษัทได้ดำเนินการเรื่องใดบ้างมีการตรวจสอบปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาอย่างไรบ้าง เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีกับองค์กร อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของกิจการ

นักลงทุนและผู้ใช้งบการเงิน สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

5.4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคตงานวิจัยนี้ได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงานของกิจการ และขนาดของบริษัท กับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมจากกระดาษทำการและสร้างเป็นดัชนีการเปิดเผยข้อมูล รวบรวมจากงานวิจัย วารสาร บทความต่าง ๆ อาจทำให้ปัจจัยยังไม่ครอบคลุมทั้งหมด ผู้สนใจในอนาคตอาจศึกษาประเด็นอื่นเพิ่มเติมซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม คือ ความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของกิจการ อายุการดำเนินงานของกิจการ และขนาดของบริษัท ในการศึกษาครั้งต่อไปในอนาคต อาจศึกษาปัจจัยอื่นเพิ่มเติมที่อาจเกี่ยวข้องกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ความมีชื่อเสียง ความมีอิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสีย สัดส่วนการถือหุ้น เป็นต้น
- ศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่น ไม่เฉพาะบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น เช่น บริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียน บริษัทที่มีสาขาในประเทศไทย บริษัทแม่อยู่ต่างประเทศ เป็นต้น
- ศึกษาคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องทุกช่วงเวลา เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาต่าง ๆ มีแนวโน้มเป็นเช่นไร

5.5 ประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม

5.5.1 ศึกษากฎหมาย ข้อบังคับ และแนวทาง เพื่อกำหนดวิธีดำเนินการเรื่องการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน มิใช่เพียงแค่การเปิดเผยข้อมูลด้วยความสมัครใจเท่านั้น

5.5.2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่าย ถึงความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบของการเปิดเผยด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นแนวทาง พัฒนาไปสู่รูปแบบที่เป็นมาตรฐานต่อไป

5.5.3 ศึกษาว่ามีปัจจัยใดอีกที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของแต่ละบริษัท

5.5.4 ศึกษาเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและประเทศอื่นว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร และควรแก้ไขจุดใดเพื่อให้มีมาตรฐานสากล

บรรณานุกรม

กระทรวงอุตสาหกรรม. **สรุปภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ปี 2553 และแนวโน้มปี 2554**. ม.ป.ท, 2553.

จอมขวัญ รัชตระวรรณ (2549) **การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ การวิจัยเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โชติญาณ์ หิตะพงศ์ (2549) **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลใน "บทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร" ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2555 ได้จาก www.sec.or.th

ทีมข่าวอาชญากรรม. ไทยรัฐ [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2555 ได้จาก http://www.thairath.co.th/content/region/263379.

ธนพรรณ สุนทระ. (บก.) **สถาวะแวดล้อมของเรา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยสภาวะแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

เบาเด็น, ร็อบ. **สิ่งแวดล้อม** (แปลจาก Environment โดย จารนัย พณิชยกุล). กรุงเทพฯ : ปาเจรา, 2549.

บุญฑริกา ใจกระจ่าง (2546) **ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของเครื่องมือทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พฤกษา พึ่งจิตต์ประไพ (2551) **ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง**. การค้นคว้าแบบอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ยุทธ ไกยวรรณ์. **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.

ยุทธ ไกยวรรณ์. **สถิติเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2549.

ยุทธ ไกยวรรณ์. **หลักการทำวิจัยและการทำวิทยานิพนธ์**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2550.

ศุกันยา ห้วยผัด (2550) **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและการ กำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิลปพร ศรีจั่นเพชร. **การบัญชีสิ่งแวดล้อม**. **วารสารวิชาชีพบัญชี** (เมษายน 2552) : 21-24

สำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า, กระทรวงพาณิชย์. บทบาทของนักบัญชีกับรายงานสิ่งแวดล้อม. **การประชุมนักบัญชีทั่วประเทศครั้งที่ 17**. กรุงเทพฯ : สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2543.

สมชาย สุภัทรกุล. **คุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน : ประโยชน์และการประเมินคุณภาพ**. **วารสารบริหารธุรกิจ** (เมษายน – มิถุนายน 2544) : 11-21

อังคณา อิรนพไพบูลย์ (2548) **การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทจดทะเบียน กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. การค้นคว้าแบบอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อัมพร เที่ยงตระกูล (2551) **ผลกระทบของความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหารและแรงกดดันจากสังคม ที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทย**. รายงานผลการวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

อลิสรา ผลาวรรณ์ (2547) **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Bjorn N. Jorgenson and Naomi S. Soderstrom. **Environmental Disclosure Within Legal and Accountion Contexts: An International Perspective**, (2006) : 2-28

Chika, Saka ; and Roger, L. Burritt. **Environmental Accounting in Japan : Recent Evidence**, (2003) : 4-10

Kathryn, Bewley ; and Yue, Li, Disclosure of Environmental Information by Canadian Manufacturing Companies : A Voluntary Disclosure Perspective. **Advances in Environmental Accounting & Management**, Volume 1(2000) : 201-226

Leung, S.; and Horwitz, B. Director Ownership and Voluntary Segment Disclosure. **Journal of International Financial Management and Accounting** 15(2004) : 235-260

Paul, D. Hutchison, Environmental Accounting : Issues, Reporting and Disclosure. **The Journal of Applied Business Research** 16(2011) : 37-46

Philip, G. Berger ; and Rebecca, Hann, The Impact of SFAS No. 131 on Information and Monitoring. **Journal of Accounting Research** 41(2003) : 163-223

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
งานวิจัยในอดีตที่ใช้จัดทำกระดาษทำการวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ก

งานวิจัยในอดีตที่ใช้จัดทำกระดาษทำการวัดคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

รายการ	ผู้วิจัย*											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
รายการด้านกฎหมายและข้อบังคับ												
1.การรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล												
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ	✓			✓	✓	✓						✓
1.2 กล่าวถึงกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล	✓			✓								
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ	✓			✓								
2. การปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล												
2.1 มีการดำเนินการหรือแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องกฎหมายหรือข้อบังคับ	✓		✓	✓			✓					✓
2.2 มีการดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต	✓			✓				✓				
2.3 การถูกฟ้องร้อง	✓	✓	✓	✓								
3. อธิบายถึงการดำเนินการของกิจการเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม												
3.1 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ	✓		✓	✓	✓	✓						✓
3.2 ระบุความเสี่ยงในการดำเนินงานของกิจการส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	✓	✓						✓				✓
3.3 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุดิบ พลังงานและ ของเสีย	✓			✓								
3.4 การวิเคราะห์ปริมาณสารมลพิษ	✓	✓										
3.5 การปรับปรุงเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ		✓							✓			
3.6 การทำลายขยะ	✓	✓		✓	✓			✓	✓			✓
3.7 การบำบัดน้ำเสีย	✓	✓		✓	✓			✓				✓
3.8 การฟื้นฟูสภาพดิน	✓	✓		✓					✓			✓
3.9 การลดมลพิษทางอากาศ	✓	✓		✓	✓			✓				✓
3.10 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น	✓	✓		✓				✓				✓
รายการด้านนโยบายงานของบริษัท												
4. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	✓							✓	✓	✓	✓	✓
5. เป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม												
5.1 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งบริษัท เป้าหมายการดำเนินงาน และกลยุทธ์ของบริษัทที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม	✓	✓						✓				
5.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ	✓			✓								✓
5.3 เป้าหมายเชิงคุณภาพ	✓			✓								✓
5.4 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย	✓	✓					✓	✓				✓
5.5 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย	✓											✓
5.6 คำอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย	✓	✓						✓				
6. นโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม	✓			✓	✓	✓	✓					✓

รายการ	ผู้วิจัย*											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
รายการด้านนโยบายงานของบริษัท (ต่อ)												
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ (เป็นการบอกกล่าวโดยทั่วไป ไม่ได้ระบุว่าทำตามนโยบายข้อใด และทำอย่างไร)	✓					✓						
8. การยอมรับว่าการดำเนินกิจกรรมของกิจการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	✓			✓			✓					✓
9. การดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนีภาพ	✓											
10. การจัดการกับวัตถุดิบเหลือใช้จากการผลิต	✓	✓						✓			✓	
11. การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อม	✓			✓			✓	✓	✓			
12. การวิจัยและพัฒนา												
12.1 กระบวนการและเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม		✓				✓		✓	✓		✓	✓
12.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม		✓						✓	✓			✓
13. การฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	✓				✓				✓			✓
14. มีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก	✓	✓		✓				✓				✓
15. การมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม	✓	✓						✓			✓	
16. ข้อมูลทางการเงินด้านหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม												
16.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	✓	✓		✓		✓		✓				
16.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	✓	✓		✓		✓		✓				
16.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม	✓	✓		✓		✓	✓					
17. ข้อมูลทางการเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม												
17.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	✓			✓		✓	✓	✓				✓
17.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	✓					✓		✓		✓		✓
17.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	✓		✓	✓		✓	✓	✓				
17.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	✓			✓		✓		✓				
รายการด้านรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืน												
18. กล่าวถึงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและการใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด				✓	✓							✓
19. ข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์	✓			✓					✓		✓	
20. การนำกลับมาใช้ใหม่	✓			✓	✓							
21. การได้รับการรับรองมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม		✓						✓	✓		✓	
22. รางวัลหรือประกาศนียบัตรการรับรองด้านสิ่งแวดล้อม		✓						✓	✓		✓	

ชื่อผู้วิจัย*

1. จอมขวัญ รัชตะวรรณ, (2549)
2. ศุกันยา ห้วยผัด, (2550)
3. นวพร พงษ์ตัณฑกุล, (2546)
4. Cormier, D.,and Magnan, M. (2003) อ้างใน จอมขวัญ รัชตะวรรณ, (2549)
5. Wiseman, J. (1982) อ้างใน จอมขวัญ รัชตะวรรณ, (2549)
6. Patten, D.M. (2002) อ้างใน จอมขวัญ รัชตะวรรณ, (2549)
7. Thompsan, P.,and Cowton, C.J. (2004) อ้างใน จอมขวัญ รัชตะวรรณ, (2549)
8. Cormier, D., and Gordon, I.M. (2001) อ้างใน ศุกันยา ห้วยผัด, (2550)
9. Hall, J.A. (2002) อ้างใน ศุกันยา ห้วยผัด, (2550)
10. Deegan, C.,and Rankin, M. (1997) อ้างใน ศุกันยา ห้วยผัด, (2550)
11. Haniffa, R.M.,and Cooke, T.E. (2005) อ้างใน ศุกันยา ห้วยผัด, (2550)
12. Tilt, C.A. (1998) อ้างใน ศุกันยา ห้วยผัด, (2550)

ภาคผนวก ข
กระดาษทำการสำหรับวิจัยเรื่อง
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ภาคผนวก ข

กระดาษทำการสำหรับวิจัยเรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลกระทบกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ชื่อบริษัท.....**ชื่อย่อ**.....

ปีงบการเงิน ☐ 2550 ☐ 2551 ☐ 2552 ☐ 2553 ☐ 2554

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลของบริษัทตามตัวแปรอิสระ (ข้อมูลปี 2554)

1. กลุ่มอุตสาหกรรม

☐ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
☐ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค
☐ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม
☐ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
☐ กลุ่มทรัพยากร
☐ กลุ่มบริการ
☐ กลุ่มเทคโนโลยี

2. อัตราส่วนการกระจุกตัว
(ความสามารถในการแข่งขัน) .....เปอร์เซ็นต์

3. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)
(ความสามารถในการทำกำไร) .....เปอร์เซ็นต์

4. อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน
(สภาพคล่องของกิจการ) .....เท่า

5. อายุการดำเนินงาน
(จำนวนปีนับตั้งแต่ปีที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจนถึงปี 2554) .....ปี

ส่วนที่ 2 กระดาษทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

รายการ	เปิดเผย	ไม่เปิดเผย	ไม่เกี่ยวข้อง
รายการด้านกฎหมายและข้อบังคับ			
1. การรับรู้ถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
1.1 กล่าวถึงกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจการ			
1.2 กล่าวถึงกฎหมายในอนาคตหรือความต้องการของภาครัฐบาล			
1.3 ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อกิจการ			
2. การปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับของภาครัฐบาล			
2.1 มีการดำเนินการหรือแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องกฎหมายหรือข้อบังคับ			
2.2 มีการดำเนินการเพื่อตอบสนองกฎหมายในอนาคต			
2.3 การถูกฟ้องร้อง			
3. อธิบายถึงการดำเนินการของกิจการเกี่ยวกับการลดมลพิษและรักษาสิ่งแวดล้อม			
3.1 การอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ			
3.2 ระบุความเสี่ยงในการดำเนินงานของกิจการส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม			
3.3 การวิเคราะห์หน่วยทางกายภาพของวัตถุดิบ พลังงานและของเสีย			
3.4 การวิเคราะห์ปริมาณสารมลพิษ			
3.5 การปรับปรุงเพื่อความสวยงามด้านทัศนียภาพ			
3.6 การทำลายขยะ			
3.7 การบำบัดน้ำเสีย			
3.8 การฟื้นฟูสภาพดิน			
3.9 การลดมลพิษทางอากาศ			
3.10 การลดมลพิษทางเสียงและกลิ่น			
รายการด้านนโยบายงานของบริษัท			
4. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม			
5. เป้าหมายหรือการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
5.1 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งบริษัท เป้าหมายการดำเนินงาน และกลยุทธ์ของบริษัทที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม			
5.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ			
5.3 เป้าหมายเชิงคุณภาพ			
5.4 การวัดผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย			
5.5 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมาย			
5.6 คำอธิบายจากผู้บริหารเกี่ยวกับการวางแผนในอนาคตสำหรับเรื่องที่ไม่บรรลุเป้าหมาย			

รายการ	เปิดเผย	ไม่เปิดเผย	ไม่เกี่ยวข้อง
รายการด้านนโยบายงานของบริษัท (ต่อ)			
6. นโยบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม			
7. การบอกกล่าวว่าได้ทำตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ (เป็นการบอกกล่าวโดยทั่วไป ไม่ได้ระบุว่าทำตามนโยบายข้อใด และทำอย่างไร)			
8. การยอมรับว่าการดำเนินกิจกรรมของกิจการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม			
9. การดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อความสวยงามด้านทัศนีภาพ			
10. การจัดการกับวัตถุดิบเหลือใช้จากการผลิต			
11. การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อม			
12 การวิจัยและพัฒนา			
12.1 กระบวนการและเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม			
12.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม			
13. การฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม			
14. มีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมแยกต่างหาก			
15. การมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม			
รายการข้อมูลด้านการบัญชีและการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
16. ข้อมูลทางการเงินด้านหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
16.1 การรับรู้ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม			
16.2 การประเมินความเสี่ยงของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม			
16.3 การเปิดเผยเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นด้านสิ่งแวดล้อม			
17. ข้อมูลทางการเงินที่ใช้ไปเกี่ยวกับการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม			
17.1 การจ่ายค่าใช้จ่ายในปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
17.2 การจ่ายเงินที่ใช้ไปในรายจ่ายฝ่ายทุนปีปัจจุบันหรือปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
17.3 การวางแผนการจ่ายค่าใช้จ่ายในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
17.4 การวางแผนการใช้จ่ายเงินในรายจ่ายฝ่ายทุนในอนาคตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม			
รายการการรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืน			
18. กล่าวถึงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและการใช้ทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด			
19. ข้อมูลเกี่ยวกับวงจรผลิตภัณฑ์			
20. การนำกลับมาใช้ใหม่			
21. การได้รับการรับรองมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม			
22. รางวัลหรือประกาศนียบัตรการรับรองด้านสิ่งแวดล้อม			

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ นามสกุล นางสาวพิไลวรรณ พันธุ์เพ็ง

วัน เดือน ปี เกิด 26 พฤศจิกายน 2530

ภูมิลำเนา 64/27 หมู่ 6 ต.บางกรวย อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130

ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี)	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษภูวนารถ	2552
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาการวิชาบัญชี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษภูวนารถ	2550
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชี	โรงเรียนโยนออฟอาร์คเทคโนโลยี	2548

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

2554 – ปัจจุบัน	ฝ่ายรายได้ สำนักงานเขตบางกอกน้อย
2550 – 2554	ฝ่ายการคลัง สำนักงานเขตราชเทวี
2550	บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)